

A nemzeti parasztpárt gazdasági kormányzásának hibái

— Leon professor könyvének margójára —

Az egyre akutabbá váló gazdasági és pénzügyi válság és a költségvetési nehézségek ismét aktuálisá teszik azokat a kritikai megállapításokat, amelyekkel Leon professor feltűnéséértelt brosurájában a háború utáni Románia kormányainak gazdaságpolitikáját kíséri. Leon professor az elmúlt tizenegy esztendő óta a stabilizációt megelőző és a stabilizáció után következő periódusra osztja fel brosurájában és — mint arra egyik előző cikkünkben már rámutattunk — alapos hozzáértéssel ismerteti azokat a körülményeket és okokat, amelyek Románia zilált pénzügyi viszonyait előidézték.

A brosurá második része a lej stabilizálását követő időszaknak van szentelve s tulajdonképpen nem egyéb, mint a nemzeti parasztpárti kormány gazdasági, de főleg pénzügyi tevékenységének éles, de több pontjában és megállapításában indokolt kritikája. A háborút követő éveket az infláció, az árak ugrásszerű emelkedése és a gazdaság prosperálása jellemezték. Ezzel együtt járt azonban a lej fokozódó devalválása, vásárlóerejének esökkenése és a külfölddel való gazdasági kapcsolatokban bekövetkezett bizonytalansága, melynek megszüntetéséről nagyon is későn gondolt a liberális kormány. A prosperálás korát nem használták ki a kormányok arra, hogy a külföldi tőke igénybevételével helyrehozzák a háború pusztításait s vajmi kevés valósult meg mindabból, amit meg kellett volna valósítani a megnagyobbodott államkeretek között.

Tény az, hogy Bratianu Vintila megállította a bankóprést és igyekezett a költségvetési egyensúlyt is helyreállítani, hogy előkészítse a stabilizációt, ami 1929 elején meg is történt. „A stabilizációtól kezdve — mondja Leon professor — be kellett volna következnie a gazdasági értékek normális elhelyezkedésének. Formailag a stabilizáció következményei úgy tűnnek, mint egy gazdasági depresszió. Az árak és értékek esnek, a fizetések csökkennek, a pénz vásárlóerejének növekedésével szemben. Ez nem egyéb, mint a gazdasági életnek a stabilizált nemzeti váltóeszközhöz való alkalmazkodási folyamata. A stabilizációtól normális körülmények között gazdasági újjászülésnek kell követnie.”

Ez azonban nem történt meg, amit a szerző különböző momentumokkal igyekszik megmagyarázni. Mindenekelőtt is megállapítja, hogy amint a pénzügyi infláció elkerülhetetlenül maga után vonja a költségvetési inflációt, a stabilizáció és a pénzügyi megszorítás korszakának a költségvetési defláció periódusa felel meg. Az 1929. évi költségvetés 37 milliárd 700 millió lejt tesz ki, amihez hozzászámítva a CFR csaknem 13 milliárd lejes budgetjét, valamint a P. T. T. a nyugdíjpénztár és a letéti pénztár költségvetéseit, ezek együtt tesznek 52 milliárd 942 millió 729 ezer 600 lejtet. Ezt a költségvetést a stabilizáció folytán megváltozott körülményeknek megfelelően redukálni kellett volna. Ezzel szemben 1930-ban Medgearu 58 milliárd 761 millió 315 ezer lejt kitevő költségvetési tervezetet nyújtott be a kamara elé. Tehát több, mint 5 milliárd lejjel duzzasztották meg a költségvetést akkor, amidőn az 1928. évi költségvetés 5 és félmilliárd lejes deficitel végződött. Bár bebizonyosodott, hogy az 1928. évi költségvetés előirányzatai nem valósíthatók meg, a kormány azt hitte, hogy az adók emelésével és közigazgatási presszióval meg fogja valósítani azt, amit csak a magángazdaságok összeomlása felett valósíthatott meg. A kormány eltolta a bevételi előirányzatokat, így például a kereskedelmi és ipari adókat 245 millió lejjel emelte föl.

Leon professor szerint az akkori pénzügyminiszternek nem volt igaza, midőn azt állította, hogy a krízis kulminációs pontját túlhaladtuk és hogy a stabilizáció következtében a nemzetgazdaság fellendülése várható. Erre az optimizmusra ráerősített a passzív külkereskedelmi mérleg és az általános stagnálás, ami már abban is kifejezésre jutott, hogy a csődkéresek száma 1409-ről (1927) 2111-re emelkedett (1928). Az adók emelése következtében 1929-ben a válság még akutabbá vált. Amíg 1927-ben 1 milliárd 164 millió 513 ezer lejt investáltak különböző bank, ipari és kereskedelmi vállalatokba, ez az összeg 1929-ben 925 millió lejre esett vissza.

A fentiek alapján Leon professor megállapítja, hogy a kormány alapján elhibázott politikát folytatott. Azt csinálta meg, amit éppen el kellett volna kerülnie: a költségvetési inflációt és az adókövetések és behajtások eltulajlását. Nem felfelé, hanem lefelé kellett volna revidálni az adókövetéseket. Hibát követett el a kormány akkor is, amidőn új tisztviselők egész seregét szerződtette le, ugyanakkor, midőn a magánvállalatok elbocsátani kényesültek alkalmazottaikat. 1930-ban csak a pénzügyminisztérium tisztviselőinek száma 1562-vel emelkedett, ami 339 millió 25 ezer 384 lejjel emelte a pénzügyminisztérium személyzeti kiadásait. Hiba volt az, hogy egyes iparágak fejlődését a kormány megakadályozta politikai okokból. Ami a mezőgazdaságot illeti, ennek válsága egyrészt a világgiazi helyzettel, másrészt pedig a stabilizáció természetes következményeivel magyarázható meg. A mezőgazdasági tartozások problémája előtt politikusaink elveszítették fejüket. A mezőgazdasági tartozásoknak konvertálása oly módon, hogy az állam magára vegye ezeket a tartozásokat, súlyos következményekkel járó hiba volna, annál is inkább, mint hogy a paraszti tartozásai nem a termelés fokozására felvett hitelekből, hanem gramofon-vásárlásokból és hasonlókból származnak. Az államnak mindegy, hogy ki a föld tulajdonosa, sőt örülnie kell annak, ha a föld egy tehetetlen adós kezéből ügyes hitelező kezébe kerül át. Nincs oly államilag finanszírozott bank, amely a bukkott kereskedőket segítené. Miért kellene

ilyen bankot létesíteni a földművelők számára?

Ezután megállapítja Leon professor, hogy a Banca Nationalának megbocsáthatatlan bűnei vannak, az eddigi bankbukások körül. Szükség van egy banktörvényre, amelynek feladata egyrészt a nemzeti tőke fokozása, másrészt pedig annak biztosítása. Az államnak nincs meg az erkölcsi autoritása, hogy fellépjen a magas kamatok ellen, midőn ómagá 15 százalékos szed a hátralékos adótartozások után.

Konkluzióképpen Leon professor is azon a véleményen van, hogy a hitel és a bizalom helyreállítására van szükség, ami csak úgy érhető el, ha fix terminusra, mondjuk négy esztendőre, gazdasági és pénzügyi programot fog kidolgozni a kormány, amelynek célja a stabilizációs tervezet végrehajtása volna. Helyre kell állítani az egyensúlyt az államgazdaság és a magángazdaság között, minthogy ezt az egyensúlyt a stabilizáció után bekövetkezett defláció felborította. Az adók leszállítása conditio sine qua nonja a nemzetgazdaság felélénkítésének. A magángazdaságban észlelhető áresés, az ingó és ingatlan értékek árának visszaesése komoly figyelmeztetés az állam számára, hogy vegye revízió alá a monopóliumok árait is. Az államnak parancsoló kötelessége az, hogy közbelépjen és emelje ki a nemzetgazdaságot egy lendületes beruházási kampány révén.

Mint mondtuk, Leon professor kritikai megállapításaiban igen sok az igazság. Konkluzióiból azonban valami ki-maradt. Annak feltűntetése: honnan vegye az állam az eszközöket, amelyek a gazdasági újjáépítéshez és a nagy-szabású investíciókhoz szükségesek? Erre a kérdésre nem válaszol Leon professor, holott a válasz kétségkívül érdekes lett volna.

Kaszner Rezső

Az egészségügyi minisztérium egy évi haladékat adott a szikvizgyárosoknak, hogy az új típusú szikvizfejeket beszerezzék

Timisoara-Temesvár, február 26. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Többször foglalkozott már az Uj Kelet az egészségügyi minisztérium és a szikvizgyárosok harcával, mely a gyárosok és a minisztérium között az új szódauvegfejek vegyi összetétele miatt robbant ki. A minisztérium rendeletet adott ki, hogy az eddig használatban volt ólomfejeket cseréljék ki alumínium fejekre. Ez a rendelkezés súlyos károkat okozott volna a szikvizgyárosoknak, mert ezeknek hatalmas összegbe kerülne az, ha egész készletüket drágább szódafejekre kellene becserelelniök. Az ólomfejeket a gyárosok értékesíteni nem tud-

ták volna, de az alumíniumfejek beszerzésével olyan hatalmas tökélet investáltak volna be, mely minden szikvizgyáros számításait felborította volna.

A szikvizgyárosoknak hosszas intervenciók után sikerült elérniök a minisztériumban, hogy a rendeletet ne azonnali hatállyal hajtsák végre. A szikvizgyárosok egy évi határidőt kaptak arra, hogy régi típusú szódafejeket alumínium fejekre cseréljék be. Ez idő alatt a szikvizgyárosok a legálisnak minősített, 96 százalékos alumínium és 6 százalékos ólomtartalmú fejeket be kell szereznöök.

Néhány megye megszüntetését készíti elő a közigazgatási reformjavaslat

Hetek óta folynak a tárgyalások a belügyminisztériumban a módosító törvényjavaslat körül. Az új törvény egyáltalában nem foglalkozik a tartományi igazgatóságokkal

Bucuresti-Bukarest, február 26. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Ismeretes, hogy Mihalache belügyminiszter hónapok óta dolgozik a közigazgatási reform módosításáról szóló törvényjavaslaton, melynek munkálatai a belügyminisztériumban az összes tartományi igazgatók és az ország legjobb jogászai közreműködésével folynak. A közigazgatási törvény módosításának előkészületeinél Mihalache belügyminiszter, Călinescu államtitkár, Mirto volt miniszter vannak állandóan jelen. A nehézségekre jellemző, hogy még csak egyetlenegy kérdésben tudtak megállapodni.

A tárgyalások még néhány napig elhúzódhatnak és a szöveg végleges elkészítése előtt az egyes tartományi igazgató-ságoknál a tartományi körzetébe tartozó prefektusok értekezlete is meg fogja tenni észrevételeit. Tegnapi a munténiai prefektusok tartották meg értekezletüket a kérdésben. Az értekezleten Jon Cămarescu elnököl. A prefektusok értekezletén a felszólalások odakonkludáltak, hogy a falu (comuna rurală) és a község (comuna) elkülönítése az új törvény alkalmazásánál nem járt sikerrel és ezért a falu helyett

mindenütt községeket alkosson az új közigazgatási reform.

Ujra község lesz a faluból

A prefektusok értekezletén Mihalache javaslatot nyújtott be, melyet körlevél formájában az összes megjelentek megkaptak. A körlevélben Mihalache hangsúlyozza, hogy a gyakorlat azt mutatta, miszerint a falvaknak a közigazgatásba való bekapcsolása szükséges volt. A helyzet azonban úgy alakult, hogy a falvak jövedelmeinek 75 százalékát a községek javára hozzájárulási kvóta alakjában elvették és ezzel a falvakat megfosztották attól a lehetőségétől, hogy zavartalanul folytassák működésüket.

Mihalache ezután rámutatott arra, hogy a legtöbb vidéken a falvak adminisztrációját éppen a helyi lakosság ellenállása miatt nem tudták megvalósítani és ott, ahol a törvényt gyakorlatilag is keresztül vitték, nem tudott hivatásuknak megfelelni. A községeknek nem állott megfelelő összeg a rendelkezésükre és ezért a falvakból kellett megszerezniök jövedelmeiket. Ezért a falvak közjogilag megszűnnek.

Használjon
GELLÉ FRÈRES
fogpasztát és fogszappant

Tisztítja fehé-
riti a fogakat -
és edzi a
foghiúst

Kapható minden gyógyszerárban
és drogueriában

A törvényjavaslat módosítása jelentékenyen meg fogja változtatni a politikai és adminisztratív prefektusok munkakörét is. Az adminisztratív prefektus, vagyis a vármegyei tanács elnöke, polgármesteri hatáskörrel lesz felruházva, megmarad ellenőrző szerepének anélkül, hogy ellenőrző jog lenne a községek fölött, tehát a polgármesteri jogokhoz teljesen hasonló hatásköre lesz.

A megyei bizottság azonban továbbra is megőrzi ellenőrző szerepét és döntési jog az összes kérdésekben, amelyeket előterjesztenek, akár egyszeri jóváhagyás, akár pedig jogi természetű döntések formájában.

Mihalache a prefektusok elmozdithatatlanságáról

Tudvalevő, hogy a törvényjavaslat első formájában megnövelte a prefektusok hatáskörét, akiknek azonkívül, hogy az összes közhivatalok fölött ellenőrző jogga bírtak, rendeletet adhat a rendőrség és csendőrségi hatóságoknak. A belügyminisztériumban megtartott tárgyalások alkalmával különösen a prefektusok hatáskörét illetőleg folytattak megbeszéléseket. Egyesek azt a véleményt hangoztatták, hogy a prefektus munkakörét teljesen külön kell kapcsolni a politikai jogoktól. Maga Mihalache belügyminiszter is ezt a véleményt hangoztatta, aki előadásában azt a kérdést is felvetette, hogy ne kreáljanak-e a vármegyék élére állandó főtisztviselőket, akiknek működését a politikai változások ne befolyásolják. A prefektus — mondotta a miniszter — a megye legmagasabb bírása kellene hogy legyen, aki kikapcsolódik a politikai fluktuációkból, hogy a legszélesebb lehetőség legyen meg hivatásának gyakorlására. Az volna a leghelyesebb, ha a megyei prefektusok elmozdithatatlanként a megye helyeikről és a legjobb, a legrigoritobb és legrégibb köztisztviselőket neveznék ki őket.

Természetesen ez a vélemény nem találkozott mindenütt rokonszenvvel, s egyes helyeken hallani sem akartak Mihalache javaslatáról. Így a munténiai prefektusok értekezletén a javaslat uszrólvalan megbukott és a prefektusok hangsúlyozták is azon véleményüket, hogy a gondolat megvalósíthatatlan.

Heves viták jegyében zajlott le az a probléma is, hogy szükséges-e néhány megyének megszüntetése, vagy sem. Egyesek azt az észrevételt tették, hogy vannak vidékek, ahol tulsok a megye és a közigazgatást megnehezíti. A kis megyéknek nincs elegendő pénzügyi ahhoz, hogy megfeleljenek hivatásuknak. Helyesnek tartják ezért, hogy új közigazgatási felosztást hajtsanak végre, mely gazdasági és földrajzi követelményeknek jobban megfeleljen.

Ugyancsak hosszadalmas tárgyalások folynak a tartományi igazgatóságok hatáskörét illetőleg is. A tartományi igazgatók ugyanis azt követelik, hogy a törvény szigorúan írja körül azokat az attribútumokat, amelyekkel a tartományi igazgatóságok fel vannak ruházva, hogy ezáltal elkerüljék azokat a sűrűn előforduló konfliktusokat, amelyek hatásköri kérdésekben a minisztériumok és a tartományi igazgatóságok között napirenden vannak. A jelenlegi törvényjavaslat azonban egyáltalában nem érinti a tartományi igazgatóságok kérdését.

Raducanu
Nándor a

Bucuresti-
Uj Kelet tud
tegnap deluta
játszódtak le
sítő pénztárn
visszaélésekk
lenzéki lapok
minisztert is
vadásznak ad
fejezést a teg
tescu volt bel
ducanuval sze
gosabb érzel
időből, midőn
jára Raducanu
niszter a m
mányban és
Maniu megígé
Ioanitescu sz
sen az ellenzék

A lő
felos

Niperend el
takozik a köz
hajtásával k
ellen és azt a
községi tanács
kormánypárti
kat nevezzenek

Mihalache

zik a vádak
ilyen dolgok
idejében fordul
Rautu és An
ségi képviselő
Negura vádja
hogy annak a
gura célzott, si
leteljesebb ká
teremtani a köz
liberális primár
elsikkasztásával

Hegedüs Né

egy sziguranca
a kisebbségnek
szövegét román
Ez a rendelkez
szerződés 8-ik
mánya kisebbs
szabadságot biz
lat terén, ugy
dasági és kultu
felemlíti, hogy
részleges választ
zeti-parasztpárt
lag magyar ny
falragaszkok és
kedtek a magya
érdekében. A ki
egyebet, mint az
ket éppoly szá
mint ahogy ez
meg van engedve
Ezután Pardos
ségi interpellál
ügyi minisztert
tosító pénztárn
ügyében.

Mi tő
biztos

Dr. Ilie Radu
zik az ellen, hogy
utfélen megrága
ra, hogy a vissza
tek, mielőtt a
kormány autonóm
munkásbiztosító
Raducanu köz
válaszól a felszól
az ügyet ő adta
kezére. Nem tür
és teljes erejével
visszaéléseket me
a visszaéléseket

Kinos incidens egy miniszter és egy volt miniszter között a kamara ülésén

D. R. Ioanitescu azzal vádolja Raducanu közlekedésügyi minisztert, hogy gyanús magatartást tanúsított a CFR munkásbiztosítónál történt sikkasztások ügyében

Raducanu becsületes multjára és munkásságára hivatkozott a kamara előtt. Hegedüs Nándor a kételyvü plakát nyómitás kényszere ellen interpellál

Bucuresti-Bukarest, február 26. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara tegnap délutáni ülésén kinos jelenetek játszódtak le. A vasuti munkásbiztosító pénztárnál történt nagyszabású visszaélésekkel kapcsolatban egyes ellenzéki lapok Raducanu közlekedésügyi minisztert is megvádolták. Ezeknek a vádaknak adott burkolt formában kifejezést a tegnapi ülésen D. R. Ioanitescu volt belügyi alminiszter, akit Raducanuval szemben nem a legbarátságosabb érzelmek fűtnek, még abból az időből, midőn Mihalache intervenciójára Raducanu lett a munkaügyi miniszter a nemzeti-parasztpárti kormányban és nem ő, ahogyan azt neki Maniu megígérte. A Raducanu—D. R. Ioanitescu szópárbajának természetesen az ellenzék örült a legjobban.

A liberális közéleti tanácsok feloszlata

Niperend előtt Negurá liberális tiltakozik a közigazgatási törvény végrehajtásával kapcsolatos visszaélések ellen és azt állítja, hogy a liberális közéleti tanácsokat feloszlatták, hogy kormánypárti interimaris bizottságokat nevezzenek ki helyükbe.

Mihalache belügyminiszter tiltakozik a vádak ellen és kijelenti, hogy ilyen dolgok csak a liberális kormány idejében fordultak elő.

Rautu és Andrei dorohomegyei több ségi képviselők ugyancsak tiltakoznak Negurá vádjai ellen. Rautu kijelenti, hogy annak a tanácsnak, amelyre Negurá célozott, sikerült rövid idő alatt a legteljesebb káoszt és anarchiát megteremteti a közigazgatásban. A tanács liberális primárját 2 millió 800 ezer lej elikkasztásával vádolták meg.

A kételyvü plakát: törvénytelen

Hegedüs Nándor felemlíti, hogy egy szigorucarendelet kötelezővé teszi a kisebbségeknek, hogy falragaszaik szövegét román nyelven is nyomtassák. Ez a rendelkezés beleütközik a párizsi szerződés 8-ik szakaszába, amely Románia kisebbségeinek a legteljesebb szabadságot biztosítja a nyelvhasználat terén, ugy a sajtóban, mint a gazdasági és kulturális életben. Hegedüs felemlíti, hogy legutóbbi biharmegyei részleges választás alkalmával a nemzeti-parasztpárt és a liberálisok kizárólag magyar nyelven megfogalmazott falragaszok és röpiratok utján korteskedtek a magyarság között, jelöltjeik érdekében. A kisebbségek nem kérnek egyebet, mint azt, hogy saját nyelvüket éppoly szabadon használhassák, mint ahogy ez a politikai pártoknak meg van engedve.

Ezután Pardos prahovamegyei többségi interpellálja meg a közlekedésügyi minisztert a vasuti munkásbiztosító pénztárnál történt visszaélések ügyében.

Mi történt a CFR munkásbiztosító pénztárnál

Dr. Ilie Radulescu többségi tiltakozik az ellen, hogy ezt az intézetet utonutólag megrágalmazzák. Rámutat arra, hogy a visszaélések azelőtt történtek, mielőtt a nemzeti-parasztpárti kormány autonómiát adott volna a munkásbiztosító pénztárnak. Raducanu közlekedésügyi miniszter válaszul a felszólalásra. Kijelenti, hogy az ügyet ő adta az igazságszolgáltatás kezére. Nem tűr semmilyen visszaélést és teljes erejével azon lesz, hogy a visszaéléseket 1924 és 1930 között

követtek el oly módon, hogy az államkincstártól felvett összegeket nem vették be a könyvekbe.

D. R. Ioanitescu volt belügyi alminiszter emelkedik ezután szólásra. Csatlakozik Pardos bejelentett interpellációjához s kéri, hogy adják ki neki az ügy aktáit, de nem úgy, ahogyan ez a telefon-koncesszióval kapcsolatban történt. Három hónapig hiába vártak, hogy ennek az ügynek a dossziéit meghaphassák.

A miniszter és a volt miniszter szócsatája

Raducanu ingerülten közbeszól. Kijelenti, hogy neki semmi köze sikkasztásokhoz. A kért iratokat D. R. Ioanitescu rendelkezésére fogja bocsátani, mert neki is érdekében áll, hogy az

igazság kiderüljön.

D. R. Ioanitescu ugyancsak éles tenorban válaszol Raducanunak.

— Én nem kértem az ön miniszteri tárcáját, ahogyan azt ön velem szemben tette. Ha kívánja, hajlandó vagyok a parlament szószerkéről is tisztázni ezt a kérdést amely egyébként nem ide, hanem a párt vezetősége elé tartozik. De most nem erről van szó. Ön a munkásbiztosítónál történt visszaélések ügyében egy bizonyos magatartást tanúsított, amely mindenképpen feljogosít engem arra, hogy a kérdés tisztázását követeljem. Világosságot akarok deríteni a telefonkoncesszió ügyére is. Kértem a tarifaemelési kapcsolatos aktákat és kértem a személyzet-átvétel kérdésére vonatkozó dossziékat. A törvény szerint az ITT-nek át kellett volna vennie a postától a személyzet egyharmadát, ehelyett azonban csak az egyhatodát vette át.

Egyre jobban dagad a CFR munkásbiztosítónál történt sikkasztások botránya

Feleltessék fedezték fel Ilie Nicolae sorozatos sikkasztásait

Bucuresti-Bukarest, február 26. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Megírta tegnapi számában az Uj Kelet, hogy a CFR igazgatósága mellett működő Casa Muncii pénztárnál felfedezett visszaélésekkel kapcsolatban belügyi eljárás indult meg. A vizsgálóbíró elítélte Barbu Nicolescu igazgató a kihallgatás előtt három adag bromurát vett be, hogy a kihallgatás elől megmeneküljön. A vizsgálóbíró Nicolescutól csak néhány adatot akart beszerezni az Ilie Nicolae irodafőnök sikkasztásaival kapcsolatban. Az igazgató öngyilkossága így most felhívta a hatóságok figyelmét a Casa Muncii személyzetére, mert feltételezhető, hogy Barbu Nicolescunak van leplezni valója, ha a kihallgatás elől a halálba akart menekülni.

A tegnapi napon egyébként a vizsgálóbíró kihallgatta Tambureanu igazgatót és Măldărescu főpénztárnokot, valamint a

Cassa de Depuneri egyik pénztárnokát, aki Ilie Nicolaenak a 7 millió 100 ezer lejt kifizette. Tegnap délután egyébként a CFR igazgatósága is folytatta a vizsgálatot a leleplezések ügyében. A gyűlésen Raducanu közlekedésügyi miniszter is részt vett, aki felvilágosításokat kért arra vonatkozólag, hogy a 7 millió 100 ezer lejes hiány hogyan befolyásolta a Casa Muncii működését. A megbeszélésről a közlekedésügyi minisztérium a következő hivatalos kommunikét adta ki:

A CFR igazgatósága tudomásul veszi Cambureanu igazgatót és Barbu D. Nicolescu igazgatót felfüggesztését, a melyet a közlekedésügyi miniszter ur rendelt el. Előbbi megszegte a törvényben számára megszabott hatáskört azzal, hogy Ilie Nicolae irodafőnöknek meghatalmazást adott pénz felvételére, anélkül, hogy erről a vezérigazgató tudott volna.

— Felkérem tehát, Raducanu ur, hogy a kért dossziékat küldje át a miniszterelnökségre, miután én azokat öntől közvetlenül nem vehetem át, az ön által is ismert okok miatt. S van még egy kérésem végül: az, hogy tegyék közzé a közlekedésügyi miniszter lemondását.

Leon lupista: Bravó! Nagyon helyes!

Joanitescu: Nem kértem az ön támogatását, képviselő ur. Én csak a magam belső meggyőződésének szavára hallgatom akkor, amikor ezeknek a kérdéseknek tisztázását követelem.

Pardos replikájában kéri, hogy interpellációját soron kívül mondhasa el, majd rámutat arra, hogy már három hónappal ezelőtt tudtak az illetékesek a Munkásbiztosító Pénztárnál történt visszaélésekről, de eddig még semmilyen intézkedés nem történt.

Raducanu közlekedésügyi miniszter: Becsületes multam és munkám révén kerültem arra a helyre, ahol most állok. Én nem kértem magamnak ezt a tisztviséget, mint ahogyan azt D. R. Ioanitescu kollégám tette, akiről igazán nem lehet elmondani, hogy ellensége volna a miniszteri tárcáknak.

D. R. Ioanitescu: Ami a pártban kifejtett munkát illeti, nem ön hivatott arra, miniszter ur, hogy bárkit is megleckéztessen.

A kinos incidens, amelyet a kamara többségi honatjai feltűnő idegességgel, az ellenzéki képviselők pedig kaján örömmel hallgattak meg, ezzel véget ért. Áttertek a napirendre, amelyen az uszorakamat elleni törvényjavaslat szerepelt.

Utóbbi felfüggesztették azért, mert a CFR igazgatósága által bevezetett vizsgálat eddigi adatai szerint feltételezhető, hogy résztvett az Ilie Nicolae által elkövetett sikkasztásokban.

Az igazgató tanács elhatározta, hogy az eddig összegyűjtött terhelő bizonyítékokat a hatóságok rendelkezésére bocsátja. A CFR munkásbiztosítónál történt visszaélések Bukarestben óriási szenzációt keltenek. A hatósági vizsgálatnak kell megállapítania, hogy miképpen történt meg az, hogy Ilie Nicolae három hónapon keresztül zavartalanul folytathassa működését a sikkasztás után és a második sikkasztás elkövetése után még egy hónapi szabadságot is kapjon főnökeitől. Az egész ügynek olyan színezete van, mintha feleltessék fedezték volna Ilie Nicolae üzemeit.

„Az állam az alkotmány fölött áll“

Madgearu: „Ha a gabona értékesítéséről szóló törvényjavaslat alkotmányellenes, megváltoztatjuk az alkotmányt“

Madgearu földművelésügyi miniszter szenzációs kijelentései a gabona értékesítéséről szóló törvényjavaslat szenatusi vitáján

Megváltoztatható-e az a kormány az ország érdekében?

Bucuresti-Bukarest, február 26. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A szenatus mai ülésén szenzációt keltő kijelentések hangzottak el. A gabona értékesítéséről szóló törvényjavaslat vitáján Tancred Constantinescu és Madgearu között szóváltás keletkezett, amelynek során Madgearu nem kisebb kijelentést tett, mint azt, hogy még az alkotmányt is hajlandó megváltoztatni, ha az alkotmány tiltó paragrafusai megakadályoznák a törvényjavaslat jogerőre emelkedését.

Napirend előtt Cristea szenátor kérdést intéz a pénzügyminiszterhez a sulnai szabaddikótó kérdésében és megállapítja, hogy a sulnai szabaddikótó kedvezményeit megvonták. Ezután a szenatus részleteiben is megszavazza a tisztek szervezetének megváltoztatásáról szóló törvényjavaslatot 88 szavazattal egy ellenében.

A szenatus ezután folytatta a gabona értékesítéséről szóló törvényjavaslat vitáját. Constantinescu Tancred volt liberális

földművelésügyi miniszter az első szónok. Szerinte a gabona kiviteli illetékei a kisgazdákat károsították meg. Elvárta volna tehát az ország földművelése, hogy ezeket a károkat a kormány a behozatali vámoknál hozza helyre. Ez azonban nem így történt, mert a behozatali vámok is a kisgazdáknak nézve voltak károsak. Elismeri, hogy a kormány a jelenlegi törvényjavaslat benyújtásánál jót akar, de megállapítja, hogy

a törvény nem oldja meg a problémát. A malmok szindikalizálásáról szóló passzus alkotmányellenes.

Madgearu: Lehet, hogy a javaslat alkotmányellenes, de ebben az esetben még az alkotmány megváltoztatását sem tartom lehetetlennek, hogy a törvényjavaslat keresztülmenjen.

Az alkotmány nem állhatja útját az ország konszolidálási munkájának. Az alkotmány fölött áll az állam és az állam érdekei megkívánják, hogy ne magánosok, hanem az egész ország közössége profitál-

jon termékeinkből.

Călinescu liberális megállapítja, hogy egy miniszter nem jelentheti be az alkotmány megváltoztatását.

Madgearu: Mi esküt tettünk az alkotmányra és így azt tiszteletben kell tartani. Ez azonban nem jelenti azt, hogy az alkotmány minden paragrafusát helytállóan tartjuk az ország érdekében.

Nem változtathattuk meg az alkotmányt a régensség alatt, mert akkor nem lehetett, de miért lenne akadályos annak, hogy most alkotmányos formák között az alkotmányt megváltoztassuk?

Remélem azonban, hogy erre nem fog sor kerülni.

Madgearu szenzációs felszólalása után Bratu elnök állapította meg, hogy eddig minden kormány ugy nyilatkozott, hogy meg akarja változtatni az alkotmányt.

Tancred Constantinescu folytatta beszédét s néhány módosító javaslatot ajánlott.

Achmed Zogut szerelme továbbra is Bécshez köti, pedig környezete újabb merénylettől retteg

Március 10—12-éig marad az albán király Bécsben

Bécs, február 26. A múlt heti merénylet után mindenki azt hitte, hogy Achmed Zogu bécsi tartózkodását azonnal félbe fogja szakítani és hazatér székvárosába. Ez a vélemény azonban nem bizonyult helytállóknak. A már tegnapi számunkban részletesen ismertett szerelmi ügy lelki kényszere alatt Zogu elhatározta, hogy utiprogramját továbbra is megtartja és Bécsben addig marad, ameddig eredetileg tervezte.

Mint jóltesült helyről jelentik, Zogu március 10-ig vagy 12-ig marad Bécsben. A király őrizetét természetesen megerősítették, annál is inkább, mivel Zogu környezetében az a hír terjedt el, hogy újabb merénylet készül ellene. Konkrét támpontok ugyan nem állnak rendelkezésre erre vonatkozólag, de a kőszá hírek is elegendők az előzmények után ahhoz, hogy a király környezetében a legnagyobb nyugtalanságot okozzák. Minden idegent, aki Zogut meglátogatja a legnagyobb gyanakvással fogadják.

A király őrzésére kirendelt detektíveket tegnap és tegnapelőtt ismételtelen alarmozták, de kiderült, hogy a gyanus személyek ártalmatlan szállóvendégek voltak.

A Zogu ellenelkövetett merénylet alkalmával egész Európában ismét közbeszéd tárgya volt a még mindig divó albán vérbosszu. Ezzel kapcsolatban nem érdektelen tudni, hogy mi a másik párt: az albánok véleménye. Hímet Delvina albán igazságügyminiszter, aki ebben az ügyben meglepően optimisztikus viselkedést tanusított, a következőképpen nyilatkozott az albán törvénykezés modernizálására vonatkozólag:

A vérbosszu áldozatai

— Nem is olyan régen még országunk férfilakosságának jelentős százeleka esett évenként a vérbosszunak áldozatul. A török kormány ösztönözten törekedett a vérbosszút kiirtani. A jóakarát megvolt, de mit használt ez. Hiányzott a megfelelő energia. Ma már azonban egész Albániában évente alig háromszor-négyszer fordul elő vérbosszu. Ez már tulajdonképpen azt jelenti, hogy ez a kegyetlen, gyilkos és öngyilkos népi igazságszolgáltatás teljesen megszűnt. Már nem tekintik a vérbosszút lovagias ügynek, hanem mint közönséges büncselekményt üldözik. Fiait királyunk érdeme, hogy ettől a kirihathatlannak látszó csapástól megszabadította az országot. Nála nincs hiány energiákban.

— És a fegyverek? Tartogat-e még fegyvert lakásán a polgári lakosság?

— Nem. A lakosság lefegyverzését teljes sikerrel hajtottuk végre. Gondolja csak meg, mit jelent ez! A fegyver ugyszólván a férfiaság szimbóluma volt minden albán férfi számára! Valósággal össze volt nőve a maga pisztolyával, jatajánával és puskájával. Ékszere, büszkesége volt a fegyver —

Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Rt.

CLUJ, CAL. REG. FERD 7 SZ.
Fiókkintézetek: Dej-Dés, Beclean-Betlen, Cehul-Silvaniei-Szilágycseh Jibou-Zsibó, Zalău-Zilah. Affiliált intézetek: A Nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztár R.-T., Aiud-Nagyenyed és ennek Uioara-Marosujvári fiókkintézete

Szját tőkét 60 millió lej

Foglalkozik a banküzlet minden ágazatával. Átutalásokat bel- és külföldre legelőnyösebben és legpontosabban eszközöl

Engedélyezett devizahely!

de egy jogállamban végül is lehetetlen, hogy az ember úgy korzózzon az uccán egy Manlicherrel, mint valami sétatálcával.

Rendőrök — parasztruhában

— De albán városok piacain és bazárjaiban — jegyezte meg az újságíró — sok férfit láttam, aki egész nyíltan

viselte revolverét övének tüszőjében. Hogyan stimmel ez a leszereléssel?

— Nagyon egyszerűen. A pisztolyos emberek a községi rendőrök. Minden legkisebb helyen vannak rendőrök, akik parasztos polgári ruhájukat viselik, nem pedig egyenruhát. Ők látják el a községi és vásár-rendőri szolgálatot, de futárszolgálatot is teljesítenek az egyes hatóságok számára. Éppen elég ideig álltunk a legutolsó helyen az európai államok sorában. Albánia ép oly nagy, mint Belgium, termékeny síkságai és gazdag természeti kincsei vannak. De csak amióta jogállam lettünk, számíthatjuk magunkat az európai államok közé.

Az angol munkáspártból kilépett Mosley a tőkék mozgósításának elrendelését követeli

Komoly veszedelem fenyegeti a munkáspárt szakszervezeti törvényjavaslatát

London, február 26. A munkáspártból eredő hírek szerint csak négy tag lépett ki a munkáspártból, hogy Sir Oswald Mosley csoportjához csatlakozzanak. A többi 13 képviselő, akik a nyilatkozatot aláírták, továbbra is a munkáspárt kötelékében maradnak.

Ma közzétették Sir Oswald Mosley manifesztumát, amelyet 16 munkáspárti képviselő irt alá. Mosley manifesztumában a brit piac védelmét követeli mindenféle behozattal szemben, továbbá a rendelkezésre álló tőkék mozgósításának elrendelését hangsúlyozza. Továbbá egy rendkívüli bizottság megalakítását javasolja tárcanélküli miniszterekből, akik azután egy másik miniszteri bizottság ellenőrzése

alatt állnának.

London, február 26. A sztrájktervezetet sorsa újból komoly veszélybe került, miután a munkáspárt parlamenti bizottsága lehetetlennek tartja a liberálisok által tett változtatási javaslatok elfogadását.

A liberálisok javaslatait a konzervatívok támogatják, aminek következtében az a veszély forog fenn, hogy a szavazásnál, amely ezen a héten fog lefolyni, a kormány kisebbségben marad. Így tehát a kormánynak vagy le kell mondania a törvénytervezetről, vagy pedig a liberálisok javaslatainak tekintetbevételével módifikálnia kell a törvénytervezetet.

Egy zsilvölgyi kommunista agitátornő ügye a kolozsvári Tábla előtt

Cluj-Kolozsvár, február 26. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári Tábla előtt ma egy zsilvölgyi kommunista agitátornő ügyében hangzott el másodikfokú ítélet. A vádlott Rottmann Rebeka, Zsilvölgyben röpiratokat terjesztett és ezért a rendőrhatalóságok a dévai ügyészséghez kísérték át. Az ügyészségen pár hézig folyt a kihallgatása, mely idő alatt az egyébként fiatal nő nemcsak, hogy beismerete tetét, de minden esetben valósággal szónoklatokkal akart mindenkit, akivel csak összekerült, világnézetének helyességéről meggyőzni.

Rottmann Rebeka fellépése arra engedte következtetni, hogy évek óta részt vesz a kommunista agitációkban és ezért a rendőrség az ügyészség hozzájárulásával egy rendőrtisztviselőt csempészett be hozzá, akinek az lett volna a feladata, hogy az agitátornőtől adatokat csaljon ki a

kommunista szervezkedésre vonatkozóan. Amikor a főtárgyalásra került a sor, kellett volna a rendőrtisztviselőnek a Rottmann Rebekától kapott adatokat előterjesztenie.

A törvényszéki tárgyaláson azonban különös dolog történt. A rendőrtisztviselő ke reken kijelentette, hogy nem hajlandó egy szót sem vallani abból, amit a vádlott a börtönben neki elmondott. Rottmann Rebeka formálisan megagította a rendőrtisztviselőt, aki mindenben szolidárisnak vallotta magát a vádlottal. A rendőrtisztviselő ellen a törvényszéki tárgyalás után fegyelmi eljárás indult meg, Rottmann Rebekát pedig a törvényszék egy évi börtönbüntetésre ítélte. Az elítélt védője, dr. Almasan utján fellebbezéssel élt a kolozsvári táblához, amely ma délelőtt jóváhagyta az elsőfokú ítéletet.

Rádbizom a feleségem

— Vaszary János vigjátékának bemutatója a kolozsvári Magyar Színházban —

Meg kell adni: élvezetes vigjáték a tegnap este bemutatott „Rádbizom a feleségem” című négyfelvonásos. Évezetes pedig azért, mert nem mozog az agyoncsépett vigjátéki sablonok sikkján, hanem, sőt tud — a maga nemében — eredeti is lenni. A darab Jancsija nem nyeri el a vigjáték végén Juliskát, akinek pedig ez minden vágya, sőt ellenkezőleg: Juliska csinos és az erény útjait taposó talpára utilaput kötnek, hogy a szemlélő hős végül is a „bűn” karjaiba dőljön. Igaz: míg a hős eljut idáig, sokszor az érdeklődést alaposan lehűtő, csaknem fárasztó jeleneteknek kell a nézőnek átessnie, de ezért bőven kárpótolják olyan kedves, mulatságos, érdekes helyzetek, amelyeknek szórakoztató beállítottága csak a szerző tiszta humorával vetekszik.

Ha Vaszary amerikai figurái nagyjában kigondoltak is, azért a főhős eselensége, kedves naivitása, puritánssággal kevert korlátoltsága, éppugy, mint a hősnő vonzó hisztériája: élettelt telítettek s olykor izgatón mulatságos szituációkat teremtenek. A szerző szatírája sem élettelen, nagyon is elevenbe vág, anélkül, hogy a nagyképi purifikátor szerepét öltene magára, vagy valami hamis problematikát vetne fel. Ennek köszönhető sikerét, mely a gyér ház ellenére is — hangos és jelentős volt.

Ami az előadást illeti: kívánnivalót hagyott maga után, annak ellenére, hogy az egyes szereplők egynemélyike pompás művészi munkát végzett. Az összájték hézagosság volt, itt-ott kimondottan minden köhéziót, folyamatosságot nélkülözött.

A vigjáték főhősének alakját Tompa Béla személyesítette meg. Elragadó kedélye, istenadta humora, fölünyes rutinja, mozdulatának bája elsőrangú vigjáték-színészre predesztinálják. Fekete Mihály vaskos amerikai figurája sok élvezetet szerzett. Forgács Sándor olyan kicsi, jelentéktelen szerepre volt kárhoztatva, hogy felkészültségét és tehetségét ezuttal nem bontakoztathatta ki. Miklóssy Margit, mint mindig, ezuttal is mulattatónan kedves és eredeti volt. Selmezy Mihály a díjbirkózó szerepében a szerep groteszk elemeit elismeréreméltóan hozta felszínre. Komár Juliska bája, üde egyénisége, bármily kevésszer is volt a színpadon: felüldítően hatott. Szentgyörgyi Mária egyes jelenetekben teljesen ura volt szerepének és feladatának. Fülöp Sándor táncoskomikus játszik akkor is, ha a szerepe mást igényelne tőle. Tegnap is így volt. A rendezés sok izlésről tett bizonyosságot.

— Halálra gázolta a madridi nemzeti színház négy művésznőjét a vonat. Madridból jelentik: Borzalmas szerencsétlenség történt tegnap este Gerolla város határában. A madridi Nemzeti Színház négy művésznője vendégszereplésen volt Barcelonában, ahonnan délután autón akartak visszatérni a fővárosba. Az autó a vasúti átjárónál teljes sebességgel nekiütközött a leengedett sorompónak, amelyet áttört — és a következő pillanatban az autó az éppan arra robogó gyorsvonat elé került. Három színésznő és a soffőr a helyszínen meghalt, a negyedik színésznő kórházba szállítása után szenvedett ki. A színésznők tragikus sorsa iránt országsszerte óriási részvét nyilvánul meg.

— A kínai ezüstmányokban abbahagyják a munkát. Londonból jelentik: Nankingi jelentés szerint az ezüst árának tartós hanyatlása miatt fennáll annak a lehetősége, hogy a kínai ezüstmányokban abbahagyják a munkát, mert a termelés többé már nem rentabilis.

— Elítéltek egy császárpárti német grófot. Berlinből jelentik: A berlini esküdt-bíróság hatszáz márká pénzbüntetésre ítélte a köztársaság szidalmazásáért gróf Ernst Roventlowot, egy nacionalista lapba írt cikkének sértő kitételei miatt.

— Hullaméreggel akart öngyilkosságot elkövetni a halálra szánt ember. Bécsből jelentik: Furesa öngyilkossági kísérletet akart elkövetni egy férfi a bécsi egyetemi anatómiai intézet bonctermeiben. Tegnap délelben egy középkori férfi állított be a boncterembe és zsebkésével vagdosni kezdte az egyik hullát. Több orvostanhallgató megszólitotta. A férfi zavaros válaszokat adott, látszott rajta, hogy elmebeteg. Erre lefogták. Kihallgatása során elmondta, hogy hullaméreggel akarta megfertőzni a zsebkését és azt aztán a saját testébe döfni, hogy meghaljon. Az öngyilkosságot nyomora miatt készült elkövetni. Beszólitották az elmeorvosintézetbe. Később megállapították nevét is. Schiho Móriának hívják, 54 éves gráci kőműves.

Apját Kálmán

Pozsony, február 26. A bünyügyi hatóságok tos, valósággal rémüben indítottak egy főszereplője egy gen tartóztatott le. A nő Ruszín évek hosszú során tőzkodott szülőföldjén tér vissza Ruszín különös véletlen kap derültek ki róla, me tartóztatását tették azt is, hogy a ny esolódják a pozsonyi

A fejnélkü

Tavaly márciusban tova egy éve, hogy mas leltre bukkant munkák alkalmával. A déglőjének kertjében vetemények számára az egyik munkás mény tárgyba ütköz lebből megvizsgáltá hogy egy emberi es alá.

Az összes munkás ázni kezdtek. De ma mélysegre kellett leás kantak arra a cson egy darabkája valah néhez közel került. A alányzott. Amikor az entést tettek a csen nyomozás megindult, provizált sir környék éjét valamivel távo ernyi mélységben ta illanatil sem leheté tt borzalmas büntés osszu sora előtt.

Az egyetlen pozit vizsgálat szolgáltatta, er helybeli orvos vég állapítása szerint a b 5—20 éve feketett a ok állapotát tekintve árvá, hogy alig egy gyilkosság elkövetése

Természetesen a l yomozás indult meg em hozott eredmény nap mulva az ügy an, a lelet évforduló gyszerre világgóság ben a sötét bűnygyt

Beregszászon, ahol osság elkövetésével álmán Erzsébet fert 32 éves asszony le ent, már régóta ismer meg a bíróságon B beregszászi kerületi ában hosszabb időt töl kifolyólag, amelyrő zonyi bestianak titokz élettörténete során szó.

A fogházban Kálmán merkedett egy Nagy ríffel. A fogházi ba m lett. Nagy részérő kat nem ismerő sze em sokkal azután, h zabadlábra kerültek. enységgé fajult. Nag

MBrosi, Fisco AIUD-JUD-A tavaszi szállítás meg os eredményt akar at, bokrokat stb. a ta Arjegyzék kívánatra

Apját, anyját és barátnőjét gyilkolta meg Kálmán Bözsi, a ruszinszkói „nőstényördög“

Megoldódik a dévényi fejnélküli csontváz rejtélye?

Pozsony, február 26. A pozsonyi bünyügyi hatóságok rendkívül titokzatos, valószínűleg rémregénybe illő bűnyűben indítottak nyomozást. A bűnyű főszereplője egy nő, akit nemrég tartóztatott le a beregszászi rendőrség. A nő Ruszinszkón született, de évek hossza során keresztül nem tartózkodott szülőföldjén, csak nemrégiben tért vissza Ruszinszkóba, ahol egy kellemetlen véletlen kapcsán olyan dolgok derültek ki róla, melyek nemcsak a tartóztatását tették szükségessé, hanem azt is, hogy a nyomozásba belekapcsolódjék a pozsonyi hatóság is.

A fejnélküli dévényi csontváz

Tavaly márciusban történt, tehát idetartozik az évek, hogy Dévényben borzalmas leletre bukkantak a tavaszi földmunkák alkalmával. Neufeld Emil vendéglőjének kertjében ásták fel a korai vetemények számára a talajt, amikor az egyik munkás kapja valami kemény tárgyba ütközött. Amikor közelebbről megvizsgálták, ijedten látták, hogy egy emberi csont kerül a kapa alá.

Az összes munkások odatódultak és elkezdték ásni. Majdnem két méter mélységre kellett leásniuk, amíg rábukkantak arra a csontvázra, amelynek egy darabkája valahogy a föld felszínéhez közel került. A női csontváz fejét elhanyagolták. Amikor azután a leletről jelentést tettek a csendőrségnek és a nyomozás megindult, felásták az impropvizált sír környékét is és a levágtatott csonttalálattal 80 centiméternyi mélységben találták meg. Egy pillanatig sem lehetett kétséges, hogy a borzalmas bűntény történt évekkel ezelőtt.

Az egyetlen pozitívumot az orvosi vizsgálat szolgáltatta, amelyet dr. Ohl helybeli orvos végzett. Az ő megállapítása szerint a holttest körülbelül 20 éve fekhetett a földben, a csontok állapotát tekintve, de az összes körülmények alapján úgy véli, hogy az elhunyt egy fiatal nő volt.

Derengeni kezd...

Természetesen a legszélesebb körű nyomozás indult meg, amely azonban sem hozott eredményt, úgy, hogy pár nap múlva az ügy elaludt. Most azonban a lelet évfordulójának küszöbén újra derengeni kezd a sötét bűnyűben.

Beregszászon, ahol a dévényi gyilkosság elkövetésével gyanúsított nő, Kálmán Erzsébet fertesalmási születésű, 32 éves asszony letartóztatása történt, már régóta ismerték a rendőrségben meg a bíróságon Kálmán „Bözsi“, a beregszászi kerületi bíróság fogházában hosszabb időt töltött olyan ügyben, amelyről ennek az asszony bestianak titokzatos és elrettenítő életútjára során majd bővebben fogunk beszélni.

A fogházban Kálmán Erzsébet megismerkedett egy Nagy Zsigmond nevű férfival. A fogházi barátságából szereplő lett. Nagy részéről vad és korlátlan nem ismerő szenvedély, amely az sokkal azután, hogy mindketten szabadlábra kerültek, gyötrelmes féltékenységgé fajult. Nagy folyton azzal a vágyalattal, hogy megölje a feleségét.

Az összes munkások odatódultak és elkezdték ásni. Majdnem két méter mélységre kellett leásniuk, amíg rábukkantak arra a csontvázra, amelynek egy darabkája valahogy a föld felszínéhez közel került. A női csontváz fejét elhanyagolták. Amikor azután a leletről jelentést tettek a csendőrségnek és a nyomozás megindult, felásták az impropvizált sír környékét is és a levágtatott csonttalálattal 80 centiméternyi mélységben találták meg. Egy pillanatig sem lehetett kétséges, hogy a borzalmas bűntény történt évekkel ezelőtt.

A fogházban Kálmán Erzsébet megismerkedett egy Nagy Zsigmond nevű férfival. A fogházi barátságából szereplő lett. Nagy részéről vad és korlátlan nem ismerő szenvedély, amely az sokkal azután, hogy mindketten szabadlábra kerültek, gyötrelmes féltékenységgé fajult. Nagy folyton azzal a vágyalattal, hogy megölje a feleségét.

Az összes munkások odatódultak és elkezdték ásni. Majdnem két méter mélységre kellett leásniuk, amíg rábukkantak arra a csontvázra, amelynek egy darabkája valahogy a föld felszínéhez közel került. A női csontváz fejét elhanyagolták. Amikor azután a leletről jelentést tettek a csendőrségnek és a nyomozás megindult, felásták az impropvizált sír környékét is és a levágtatott csonttalálattal 80 centiméternyi mélységben találták meg. Egy pillanatig sem lehetett kétséges, hogy a borzalmas bűntény történt évekkel ezelőtt.

gyanusította a szeretőjét, hogy megcsalja. Emiatt gyakran veszekedés volt közöttük és a nagy szerelemből kölcsönös gyűlölet lett, amint az gyakran meg szokott történni. A két ember viszonyának ebben a stádiumában történt, hogy Kálmán Erzsébet valami csomagot kapott Pozsonyból. A csomag újságpapírosba volt burkolva és ebben az újságban jelent meg éppen a borzalmas dévényi leletről szóló tudósítás.

„Ebbe is benne volt a kezéd!”

A cikket közösen olvasták el és Nagynak mindjárt az első gondolata az volt:

— A fejemet teszem rá, hogy ebben is benne van a kezéd!

A nő csak titokzatosan mosolygott. Ettől az időtől kezdve Nagy fejéből nem ment ki az a gyanu, hogy szeretője nem más, mint a hónapok óta keresett dévényi gyilkos. Erre pedig alapos oka volt.

Az egész dolog úgy jutott a rendőrség tudomására, hogy január utolsó napjainak egyikén Nagy Zsigmondot, aki különben hivatásos betörő, csavargásért letartóztatták. A fogházban egy kihallgatás alkalmával elmondotta, hogy szeretője, Kálmán Erzsébet bevallotta neki, hogy a marianosztrai női fogházból való szökése után Pozsony mellett, Dévényben szállt meg egy barátnőjével, akit éjszaka meggyilkolt és pedig oly módon, hogy a torkát be-

retvával vágta el. A néhány huszofszlányon lógó fejet aztán egészen levágta és a hullát a kisvendéglő kertjében ásta el.

Az áldozat pénzét magához vette. Nyomban a vallomás után a nőt letartóztatták. Kálmán Erzsébet multja csak az igazi rémregény. 1917-ben, amikor még alig 18 éves volt, viszonyt folytatott egy Berki Zsigmond nevű béna cigánnyal. Szülei megtiltották neki ezt a viszonyt, mire az elvetemedett leány elhatározta, hogy június 23-ról 24-re virradó éjszaka meggyilkolja szüleit.

A szülőgyilkos

Az előre kiköszörült fejszével megtámadta alvó édesapját, akinek nyakára kilenc fejszecsapást mért és valószínűleg lefejezte a szerencsétlen embert. Aztán a másik szobába ment, ahol az anyja aludt. Itt azonban az első csapás rosszul talált, az anyja felébredt és védekezett. A bestiális nő azonban addig verte édesanyja fejét, hol a fejsze fokával, hol az élével, amíg élettelenül el nem terült a földön. Majd nyugodtan lefeküdt és reggelig aludt, délelőtt pedig nagy lármát csinált a közszépen, hogy egy ismeretlen katona, akit éjjeli szállásra fogadtak be, meggyilkolta a szüleit. A gyilkosságra azonban rájöttek és a gyilkos leány, aki akkor még fiatalon volt, tíz esztendei fogházat kapott.

A büntetést Marianosztrán töltötte ki, de nem egészen, mert látszólagos jó viselkedésére való tekintettel a fogházi postahivatalba osztották be és onnan 1921-ben egy Péter Ilona erdélyi illetőségű feyengnő társaságában sikerült megszöknie.

Az Egyesült Allamokban és Angliában véres incidensek nélkül mult el a „Vörös nap“

de Berlinben és Lipszében számos halottja és súlyos sebesültje van a karhatalom és a kommunisták összetűzésének

Csehszlovákiában és Ausztriában is voltak incidensek

Berlin, február 26. A világforradalmi napról a világ minden tájáról éjfélig beérkezett jelentések alapján a következő tájékoztatót adták ki:

Az Egyesült Allamokból csak Bostonból érkezett hír kommunisták és a karhatalom komolyabb összetűzéséről. A rendbontók közül a rendőrség sokakat letartóztatott. Angliában jelentős incidensek nélkül telt el a mai nap. Franciaország ipari vidékeiről nagyobb rendezvényeket nem jelentettek. Párizsban 75 agitátort vettek őrizetbe a mai nap folyamán és több kommunista röpcédula-osztogató suhancot. A késő esti órákban még fenntartották a rendőrség készültségét és az uccákról a lovasrendőrséget nem vonták be.

A Saar-vidéken Neunkirchenben és Saarbrückenben a kommunisták több ösz-

szütközést provokáltak. A rendőrséggel folytatott közelharcoknak sok sebesültje van. Hamburgban, Nürnbergben, Kölnben súlyosabb incidensek éjfélig nem fordultak elő. Münchenben a kommunisták megkísérelték a betiltott felvonulás megtartását, de a rendőrség beavatkozására meg hátráltak. Königsbergben összeütközések voltak sebesültekkel és letartóztatásokkal. Berlinben a munkásnegyedekben, különösen pedig Neukölln városnegyedben több ízben vált fenyegetővé a helyzet. A tömeg 14 élelmiszerüzletet kifosztott és néhány kirakatüveget bevett. Az esti órákban a kommunisták rá akartak venni a gyárakból hazatérő munkásokat a demonstrációban való részvételre, de ez csak igen csekély számú esetben járt sikerrel. A déli városnegyed több pontján az

est folyamán lövöldözések voltak. A letartóztatottak száma meghaladja a százat. Éjfélkor a rend még nem mindenütt állott helyre.

Leipzig egyik külvárosában súlyos természetű zavargássá fajult a kommunisták tömegdemonstrációja. Megtámadták az ellenük felvonultatott karhatalmat s több rendőrt és rendőrtisztviselőt megsebesítettek. A karhatalom erre fegyvert használt. A lövések két kommunistát megöltek, egyet életveszélyesen megsebesítettek. A hangulat a tömeg szétoszlása után továbbra is izgatott maradt.

Csehszlovákiában is voltak összetűzések de löfegyverek használatára nem került sor. Ausztriából csak Pragerhofból jelentenek komolyabb incidenst, ahol a kommunisták a munkanélküliek tömegeit felvonultatva tiltott gyűlésre, amelyet a karhatalom kisebb összeütközések közben szétoszlattatott.

Berlin, február 26. Leipzigban a kommunista zavargásoknak három emberélet esett áldozatul. A kórházban még nyolc életveszélyes sebesült küzd a halállal. A megejtett vizsgálat megállapította, hogy az első sortűznek is számítható lövéseket kommunista részről adták le a karhatalomra s a rendőrök csak ezután kaptak parancsot a fegyverhasználatra.

Berlinben a munkásnegyedekben az éjszaka folyamán is voltak elszigetelt rendbontási kísérletek, de a gyorsan kivonult karhatalom megakadályozta zavargássá fajulásukat.

— Orvos, aki bódiszerek csempészésével foglalkozik. Varsóból jelentik: A lengyel belügyminisztériumhoz érkezett jelentések szerint Posenben van az európai kábítószer-csempészések központja. A hatóságok legutóbb számos csempész tartóztattak le, akik egész Európát elárasztották kokainnal, morfiummal és ópiummal. A letartóztatottak között egy orvos is van.

UJ! Mihály Ernő: UJ! Autójavítás 170 Lei.

és az autójavító-műhelyek berendezése, vezetése, autógummi javítása, vulkanizálása

Vidékre utárvétellel küldi:

Lepage, Cluj

Ipolyság mellett lépték át a csehszlovák határt és Csap felé vették útjukat. Itt egy Knap Boriska nevű ismerősük lakott. Knap Boriska valamikor szintén ült Marianosztrán és nem nagy probléma volt számára két barátnőjének hamis illetőségi bizonyítvány szerezni.

Titkos prostituált!

Ennek az igazolványnak a birtokában nyugodtan Pozsonyba utazott és itt állás után nézett, néha szolgált, néha pedig titkos prostitucióból élt. 1923-ban a pozsonyi rendőrség letartóztatta, kiderült, hogy mi az igazi neve és a repyi női fegyháza szállították, hogy még hátralevő büntetését leülje. Most derült ki, hogy szülei meggyilkolásán kívül még a dévényi gyilkosság is az ő lelkén szárad, ámbar az elvetemedett leány makacsul tagad és azt állítja, hogy Nagy csak meg akarta bosszúlni magát rajta, mert féltékeny volt. Súlyos gyanúok vannak azonban ellene és a vizsgálat lázasan folyik.

Nem érdektelen, hogy ez a női bestia oly családból származik, amelyben ugylátszik már hagyományos a gyilkolás. Anna nevű nővére 1921-ben megölte a gyermekét és pedig oly rettenetes módon, hogy a csecsemőt egy szalmakazalba dugta és a szalmakazlat felgyújtotta. Egy másik vérrokona

viszont a kutba dobta ujszüölt csecsemőjét, úgy szabadult meg tőle. Kálmán Erzsébetnek a pozsonyi kerületi bíróság fogházába való beszállítását a legközelebbi napokra várják. Az iratokat az államtűzség már megkapta.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank

Részvénytársaság CLUJ, P. Unirii (Mátyás kir.-tér) 7.

Betéteket előnyös kamattal fogad el és rendszerint felmondás nélkül fizet vissza. — Öccs kölcsönöket nyújt.

FIÓKJAI: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár, Marosvásárhely, Nagyváradon és Temesváron.

Saját tőkél 143 millió lei

A FILIÁLT INTÉZETEI: Tordaaranyosmegyei Takarékpénztár Rt. Torda, Alsófehérmegyei Gazda ági Bank és Takarékpénztár Rt. Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt. Székelyudvarhelyen és Szt.-Keresztúron, Szászrégenvidéki Takaré- és Hitel Rt. Szászrégenben és Népbank Rt. Bánffyhyunadon, Szamosújvári Hitelbank Rt. Szamosújváron.

Minden bankügyletet a legelőnyösebben végeztetjük. Aruraktárai a vasút mellett.

MBROS, FISCHER & CO
AIUD-JUD-ALBA

tavaszi szállítás megkezdődött. Aki az eredményt akar elérni, ültessen a bokrakat stb. a tavasz folyamán. Árjegyzék kívánatra díjmentes.

Negyvenmillió lej erejéig indított kártérítési pert a „Kölnische Zeitung“ ellen egy kölni építész családja,

Nagy érdeklődés előzi meg a perben hozandó ítéletet

Berlin, február 26. Igen érdekes tárgyalás folyt le egy kölni bíróság előtt. Az ítélet pár nap múlva fog elhangzani és általában elvi jelentőséget várnak tőle.

A következő esetről van szó:

A „Kölnische Zeitung“ azt a hírt kapta egyik munkatársától, hogy Körfer építész, a legnagyobb ilyen cégek egyike, összeomlott. A tényállás annyiban volt igaz, hogy valami jelentéktelen kis, Körfer nevű gabonacéget omlott össze. A gabonacéget összetévesztették az építészéval és a szenzációs hírt már előkészítették a reggeli lap számára. Amikor a rotációnak már dolgoztak, Körfer építész megtudta, hogy mi fog a cégéről már másnap reggel megjelenni. Azonnal összekötésbe lépett a szerkesztőséggel és tisztázta a tévedést. Beszélte a lap főszerkesztőjével is, aki kijelentette ugyan, hogy a hír téves voltáról már értesült, de már nem áll módjában semmit sem tenni. Körfer tudta, hogy a hamis hír közzététele óriási kárt fog okozni neki és ezért kérte, hogy a „Kölnische Zeitung“ egész másnapi kiadását tartsák vissza, a kárt hajlandó megfizetni. Ezt az ajánlatot visszautasították. A rotációnak tovább dolgoztak és a lapot az egész országban olvasták, úgy, hogy az építész „bukásáról“ mindenki értesült. Körfer helyesen sejtette, hogy mi fog következni. A 24 órával később megjelent helyreigazítás dacára a cég igen nagy kárt szenvedett. Ez a dolog annyira felzúgatta, hogy epebaja hirtelen akuttá vált és pár nap múlva az építész epehólyaggyulladásban elhunyt.

Örökösai pert indítottak a „Kölnische Zeitung“ ellen. Egy millió marka, azaz negyven millió lej kártérítést követelnek. A követelés a következő tételből áll: a hamis hír közzététele által előidézett károk, az orvosi kezelési

akit állítólag a cége bukásáról közölt hamis hír vitt a sirba

költségek és a Körfer elhunyt következtében szenvedett anyagi kár. Mindennek a jogosultságában nem lehet kételkedni.

A bíróság úgy határozott, hogy két kérdésre vonatkozólag kívánja a bizonyítást. Először is pontosan meg kell állapítani, hogy mikor folyt le az emlékeztető telefonbeszélgetés az építész és a „Kölnische Zeitung“ kiadója között. A panasz ugyanis lényegében arra támaszkodik, hogy a hírt annak dacára tették közzé, hogy a kiadó értesülve volt hamis voltáról és noha még lehetséges lett volna a lap megjelenését megakadályozni. Az időpont pontos megállapítása révén azt kell tisztázni, hogy mily mértékben volt már az újság akkor kész és hogy hány példányt lehetett volna még visszatartani.

A bizonyításra vonatkozó bírósági határozat további része annak az okozati összefüggésnek fontos megállapítására vonatkozik, amely a hamis hír megjelenése és Körfer építész halála között esetleg fönnáll. Mindenekelőtt a Körfer kezelt

orvosok szakértői véleményét kéri ki, a melynek arra kell vonatkoznia, hogy mily hatással volt a lapjelentés által okozott izgalom az építész betegségére. További szakértői véleményeknek azt kell tisztáznia, hogy maga ez az izgalom idézte-e elő az epehólyaggyulladást, hogy tehát az izgalom volt-e egyetlen lényeges oka a mérnök halálának, vagy pedig, hogy a betegség a hirtelen felizulás nélkül is hasonló módon végződött volna. Végül azt is meg kell a szakértőknek itélniök, vajjon oly gyakran következnek-e be a halál epehólyagbaj és hirtelen felizulás következtében, hogy az epebajban szenvedő építésznek a felizulás következtében bekövetkező halálát egy körültekintő laikus is előre láthatta.

A jogászörök véleménye

Jogászörökben úgy vélik, hogy ennek a bizonyítási határozatnak alapján a panaszosok esélyei nagyon kedvezők, hogy lehetséges lesz a kívánt bizonyítékokat megszerezni és hogy a bíróság kötelezni fogja a kiadóállalatot a kártérítésre.

Ha ebben az esetben a bíróság ilyen értelemben fog dönteni, akkor ennek elvi jelentősége lesz azokra a károkat vonatkozólag, amelyeket a sajtóban megjelent hamis hírek okoznak. Természetesen csak olyan esetekről van szó, amelyeknél a szerkesztőség és a kiadóhivatal még a hír megjelenés előtt tudott annak hamis voltáról.

A per Németországon kívül is nagy érdeklődést kelt mindenfelé, ahol csak napilapok megjelennek.

Mussolini feladata a francia-olasz tengeri paritásra vonatkozó álláspontját

Sikerrel biztatnak Henderson és Alexander angol miniszterek római tárgyalásai is

Róma, február 26. Henderson és Alexander angol miniszterek megérkeztek az olasz fővárosba. A pályaudvaron Grandi és a római angol nagykövét várták és üdvözölték a két angol minisztert.

A lapok annak a reményüknek adnak kifejezést, hogy Henderson és Alexander tárgyalásai olasz kormányférfiakkal eredményre fognak vezetni.

Egyébként az angol miniszterekkel ma délelőtt már meg is kezdődtek a tengerészeti tárgyalások.

A párizsi Journal római beavatott forrásból azt a hírt közli, hogy diplomáciai körökben biznak a tárgyalások eredményességében, mert Mussolini feladta a francia-olasz tengerészeti paritásra vonatkozó elvi álláspontját.

Bécsbe utazhatnak utlevél nélkül

az Uj Kelet társaskirándulásával a március 8-tól március 15-ig tartó

XX. Wiener Messe Bécsi Nemzetközi Mintavásárra

Az Uj Kelet társaskirándulást rendez a bécsi mintavásárra. A társas utazás részvételi díját négy valtozatban állapítottuk meg:

I. csoportban a részvételi díj 3220 lej, azok részére, akik Kolozsvártól Bécsig és vissza gyorsvonat III. osztályon utaznak. Elszállás és étkezés nélkül.

II. csoportban a részvételi díj 4720 lej, azok részére, akik Kolozsvártól Bécsig és vissza gyorsvonat III. osztályon utaznak és Bécsben 3 napig teljes elszállás, pensiót, teljes ellátást kapnak napi háromszori étkezéssel, italok nélkül.

III. csoportban részvételi díj 4340 lej, azok részére, akik Kolozsvártól Bécsig és vissza gyorsvonat II. osztályon utaznak. Ellátás, szállás nélkül.

IV. csoportban a részvételi díj

5840 lej, azok részére, akik Kolozsvártól Bécsig és vissza gyorsvonat II. osztályon utaznak és Bécsben három napig elszállás, teljes pensiót kapnak, napi háromszori étkezéssel, italok nélkül.

Mind a négy csoportban a résztvevők a fenti összegekért Kolozsvártól Bécsig és vissza vasúti jegyet, vásárigazolványt, vizumdíjakat és a kollektív utlevélet kapják. Bécsben a szállodától kiszámlált mintavásárra és egy napos autotaxi, amely alkalommal megtekinthetik Bécs nevezetességeit.

Indulás március 8-án Kolozsvártól, déli 12 óra 34 perckor, érkezés Bécsbe március 9-én reggel, visszaindulás Bécsből március 11-én este, visszaérkezés Kolozsvárra március 12-én délután 6 óra 35 perckor.

Küldje be állampolgársági bi-

zonyítványának és személyazonosságát március 2-ig az Uj Kelet szerkesztőségébe vagy a Hermes Menetjegyirodához

Cluj-Kolozsvár, Calea Regele Ferdinand 13 szám alá. (Telefón 29). Mindkét helyen díjmentesen választékosan kap részletes információt.

A társasutazás résztvevőinek kivánságára a Bécsben való tartózkodás idejét március 14-ig meghosszabbítjuk, ebben az esetben azonban a résztvevők március 12-én reggeltől március 14-ig, a visszaindulás saját költségükön kötelesek gondoskodni szállásról és ellátásról, illetve külön, mérsékelt díj mellett vállaljuk az elszállásolást és étellemezést.

— Dívatkirálynő választás Párizsban. Párizsból jelentik: A női szépségversenyek mintájára májusban Párizsban dívatkirálynő-választást rendeznek, amelyen csak francia nők vehetnek részt. A párizsi nagy divatszalonok jelentékeny anyagi adozatokat hoztak, hogy a verseny világra szóló esemény legyen.

— Halálozás. Ma déluán temették el nagy részvét mellett Mayer Sámuel kolozsvári kereskedőt nyolcvankétéves korában. Az elhunytban dr. Tauber Farkas apósát gyászolja.

— Nagy népgyűlést rendeznek vasárnap a kolozsvári ortodox hitközség tagjai. Azoknak a súlyos eseményeknek a hatására, amelyek az utóbbi napokban a kolozsvári zsidóság nyugalmát feldülták, határozották el az ortodox hitközség tagjai, hogy vasárnap délután 3 órakor népgyűlést hívnak egybe a Saszevra Mikos Kelemen uccai imaházába, ahol egyrészt állást foglal Kolozsvár zsidósága a Glasner főrabbit ért sérelem tekintetében, másrészt megtárgyalják az ortodox hitközség súlyos helyzetét, amelynek radikális szánálása immár további halasztást nem tűr. A népgyűlésen többek között felszólalnak dr. Fischer Tivadár, dr. Fischer József képviselők, dr. Marton Ernő alpolgármester, dr. Sebestyén József, dr. Klein Miksa és mások. Az ortodox hitközség tagjai korántsem tudnak napirendre térni a tényleg fölért és egyre erősödik az a mozgalom, amely a szefárdok ellen teljes társadalmi bojkottot akar indítani. Itt említjük meg, hogy a népgyűlés után, vasárnap délután 5 órakor a nagytemplomban Glasner Akiba főrabbi megtartja a mult vasárnapra hirdetett, de érthető okok miatt elmaradt zajin adari gyászbeszédet.

— Az oroszok ismét meghívták a német nagyipari képviselőit. Berlinből jelentik: A szovjetunió közigazgatási tanácsa Oroszországba hívta a nagyobb német gyári üzemek tulajdonosait és vezetőit. Meghívásokat kaptak: C. Borsig, Klöckner Péter, a Krupp-művek vezetője: Klotzbach, a Siemens-koncern vezérigazgatója, Köllgen, az Allg. Electricitäs Gesellschaft műszaki igazgatója, Pfeffer és a Vereinigte Stahlwerke részéről Poengen. A német nagyipari képviselői megfogják látogatni a moszkvai, leningrádi és charkovi új ipari műveket, hogy szemtanúnak adjanak arról, vajjon az ötvenes tervgazdaság előreláthatólag be fog-e válni. A francia nagyipari képviselői a napokban tették közzé oroszországi látogatásuk konkluzióját, amely szerint Oroszország ötvenes tervgazdasága minden valószínűség szerint eredménnyel fog zárulni. Az oroszok pontosan fizetik a váltókat és egyéb külföldi kötelezettségeiknek is eleget tesznek. Az európai és amerikai nagyipar tehát igyekszik minél több megbízást szerezni az oroszoktól.

— Bonyolódik a kézitűzőtökészüléké ügye. Tegnap reggeli számában megírtuk az Uj Kelet, hogy az egyik kolozsvári népbank igazgatója a kolozsvári rendőrségen feljelentette H. G. ügynököt, aki a feljelentés szerint a bankot egy kézitűzőtökészülékkel üzemeltetve kapcsolatban 100 ezer lejjel megkárosította. A kolozsvári rendőrség meg is kezdte a nyomozást az ügyben és H. G. ellen megindult a büntető eljárás. Az ügyben azonban eddig fordulat történt, ugyanis H. G. szabvány szerződést mutatott fel, amelyet a bank igazgatójával kötött és amelyből kiderült, hogy H. G. a bankkal írásbeli kötetésben nem volt, hanem tűzőtökészülékkel elhelyezésében a bankigazgató utasítására volt. A két üzletfélnek a szerződés egyes pontjainak teljesítésekor differenciái támadtak, mire a bank igazgatója feljelentette H. G.-t. Erre történt a rendőrség beavatkozása, azonban a vád nem állhatott fenn, mert H. G. viszontfeljelentéssel élt a bankigazgató ellen, aki nem tartotta be a szerződésben foglalt feltételeket.

— A pincébe zuhant a gyászoló család. Rómából jelentik: Barlettában tegnap délután súlyos szerencsétlenség történt. Az egyik házban, ahol éppen egy halott asszonyt tettek ravatalra, a gyászoló család alatt leszakadt a padló. Huszonnyolc ember a pincébe zuhant és valamennyien többé-kevésbé súlyos sérüléseket szenvedtek.

— A pincébe zuhant a gyászoló család. Rómából jelentik: Barlettában tegnap délután súlyos szerencsétlenség történt. Az egyik házban, ahol éppen egy halott asszonyt tettek ravatalra, a gyászoló család alatt leszakadt a padló. Huszonnyolc ember a pincébe zuhant és valamennyien többé-kevésbé súlyos sérüléseket szenvedtek.

— Elrontott gyomogés, kellemetlen szájszárazság, hányás, székzsorulás, hányás, teinél már egy pohár József keserűvizet kellemesen hat.

— Magyarországon százalékkal esett a pértől jelentik: A magyar statisztikai szerekben a mult hét drágulás mutatkozott. A ruházi cikkek drágulás mutatkozott, ami bizonyos mértékig a drágulást. A kimutatás szerint, a téke összesen 40.2 százalékkal részletesen szájtája árak drágulásáról beállott árcsökkenés.

— Magyarországon százalékkal esett a pértől jelentik: A magyar statisztikai szerekben a mult hét drágulás mutatkozott. A ruházi cikkek drágulás mutatkozott, ami bizonyos mértékig a drágulást. A kimutatás szerint, a téke összesen 40.2 százalékkal részletesen szájtája árak drágulásáról beállott árcsökkenés.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKÉRE
HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

Ki gyermekét szereti **Höfer** hintőporral-krémmel ápolja

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bányászati zsidóság napilapja
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő: Jambor Ferenc
Bukaresti szerkesztőség:
Hátszegi Ernő, Hotel Imperial
Elkkelnek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

— Változókéony idő várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognóza szerint változókéony időjárás várható nyugati légáramlással, sok helyütt csapadékkal és fagypontra felelő hőmérséklettel. A hőmérséklet Budapestben ma délben 2 fok Celsius.

— Brüsszelben megnyitott a világ első textiltiltásdézje. Brüsszelből jelentik: A belga fővárosban megnyitott a világ első textiltiltásdézje. A tözsdén a gyárak által előállított nyersanyagokat, konfekcionált textilárakat és a textil festőanyagok és készítőanyagok árát is jegyzik.

— Öt ezer vak embernek osztottak ki fehér botot Párizsban. Párizsból jelentik: A párizsi rendőrfőnökségen öt ezer szegényorsu vak embernek fehér botot adtak gyűrűjén Párizs címerével. Az aktuális Doumergue elnököt Wodel tengernagy képviselte. Mától kezdve a fehér bot a párizsi utcán a védelemre és segítségére szólulás jelvénye s az egész rendőrlégénység ebben az értelemben nyert kitanítást, hogy szolgálatban és azon kívül az esetleges veszélybe kerülő vakoknak segítségére legyen. A példa mindenestre követsére méltó.

— Magyar István pilóta behalt egy motorbicikli által okozott sebesüléseibe. Budapestről jelentik: Magyar István, az ismert pilóta a Sasföldi uton sétált, mikor egy motorbicikli nekiment és megsebesítette. A bicikli tovább rohant és Magyar István saját lábán ment be a kórházba. Tegnap azután, minden valószínűség szerint belső vérzés következtében, hirtelen meghalt. A rendőrség szigorú vizsgálatot indított az elmenekült motorbiciklis kiltének felderítésére.

— Karlsbadi só helyett mérges heresót vett be. Budapestről jelentik: Obitz Gábor, ismert futballista 24 éves felesége tegnap szomszédnőjétől karlsbadi sórt kért kölcsön. Ez eleget tett a kérésnek, de tévedésből karlsbadi só helyett a szintén ugyanazon a polcon levő heresóból adott. Obitzné feloldotta a sőt és megitta, amire rövid idő múlva szörnyű kínok között meghalt. A rendőri vizsgálat megállapította, hogy tragikus tévedésről volt szó.

— Eljegyzés. Weisz Aranka Gherla és Salamon Dezső Chiochis jegyesek. (Mindkét külön értesítés helyett.)

— Zoghut viszontlátni szeretné már húgja. Londonból jelentik: A Daily Chronicle távirata szerint az albán kormány Zoghut király előtt azt a kívánságát juttatta kifejezésre, hogy kivátnasnak tartaná, ha a király visszatérne Albániába.

— Az indiai alkirály és Gandhi döntő jelentőségű találkozás. Londonból jelentik: Indiában nagy érdeklődéssel várják Lord Irwin alkirály és Gandhi újabb döntő jelentőségű találkozását.

— Revolveres merénylet kísérlet meg a kubai elnök ellen. Párizsból jelentik: A kubai Havannából jelentik, hogy az elnök ellen egy fiatal ember revolveres merénylet kísérletet kísért meg. Az elnök sértetlen maradt.

— Elrontott gyomor, bélzavarok, emelygés, kellemetlen szájiz, homlokfájás, láz, székzsorulás, hányás vagy hasmenés esetében már egy pohár természetes „Ferenc József” keserűviz gyorsan, biztosan és kellemesen hat.

— Magyarországon a háboru óta 40.2 százalékkal esett a pénz értéke. Budapestről jelentik: A magyarországi szakszervezeti tanács statisztikája szerint, élelmiszerekben a múlt héten 0.35 százalékos emelkedés mutatkozott. Ugyanakkor azonban a ruházati cikkek terén olcsóbbodás mutatkozott, ami bizonyos fokig ellensúlyozza a drágulást. A háboru kezdete óta a kimutatás szerint, a pénz vásárló értéke összesen 40.2 százalékos esett. A statisztika részletesen számol be a különböző fajta árak drágulásáról és az utóbbi időben behálott árcsökkenéséről.

A párizsi gabonakonferencia eredményesen zárult be

Briand megnyitotta a második mezőgazdasági értekezletet

Párizs, február 26. A gabonakonferencia a késő délutáni órákban eredményesen véget ért. Briand bankettet adott a 24 országból összesereglett delegátusok tiszteletére. Párizsi diplomáciai körökben a munkálatok eredményeivel meg vannak elégedve.

Párizs, február 26. Briand ma megnyitotta a második nemzetközi mezőgazdasági értekezletet, amelyen a kilátásban lévő ez évi termés elhelyezéséről folytatnak tanácskozást.

A konferencia javaslatokat terjeszt a Rómában március 26-án kezdődő újabb konferencia elé, amelyen nemcsak európai országokból lesznek delegátusok, hanem a tengerentúlról is s az értekezleten nemcsak Európa, hanem az egész világ mezőgazdaságának válsága ellen igyekeznek majd gyógymódokat megállapítani.

— Leleplezik dr. Eisler Mátvás arcképet. A kolozsvári kongresszusi Chevre Kadisa-szentegylet megfestette dr. Eisler Mátvás főrabbi arcképet, amelyet vasárnap, március elsején este hét órák harangmólyos chevre-lakoma keretében fogják leleplezni. Az ünnepségre meghívták Kolozsvár zsidóságának minden számottevő tényezőjét. Az ünnepség a hitközségi óvoda nagytermében fog lezajlani.

— Nem sikerült megdönteni a távrepülés világrekordját. Párizsból jelentik: Oranból jelentik, hogy Pillard és Muilloux pilóták 50 óras repülés után kénytelenek voltak benzinjük fogyta miatt leszállni s így a világrekord megdöntése nem sikerült. Ha még 300 kilométer utat megtehettek volna, a rekordkísérlet sikeres lenne.

— Általános vasutasstrájk készül Spanyolországban. Madridból jelentik: Spanyolország általános vasutasstrájk előtt áll. A kormány tegnap minisztertanácsot tartott, amelyen a strájk esetére fogantatandó intézkedéseket tárgyalták meg. Beavattottak szerint a kormány nem gondol arra, hogy a strájkra készülő vasutasokat mozgósítsa s így kényszerítse a további munkavállalásra.

— Terjed a perui forradalom. Newyorkból jelentik: A perui forradalom egyre terjed. Az ország déli része a felkelők kezére került. A harcoknak több, mint száz halottja van. A forradalmárok meg akarják dönteni Sanchez Cerro diktatúráját s ezért vannak a véres összeütközések a hatalom birtokáért.

— Ujvári Péter emlékének áldoztak az IMIT-ben. Budapestről jelentik: Szerdán, e hó 25-én este 6 órák őríasi érdeklődés mellett nagy irodalmi felolvasó ülés keretében áldoztak az IMIT (Izraelita Magyar Irodalmi Társulat) Ujvári Péter emlékének. Az elnöki megnyitót után Peterdi Andor, a Petőfi-társaság tagja, a kiváló költő méltatta Ujvári Péter irodalmi működését. Utána Holder József, a neves jiddis és héber költő szavaltta el Ujvári Péter halálára írott költeményét. Majd Ujvári Endre, a Magyar Színház tagja lépett a pódiumra és elszavaltta Fekete Tivadar mélyen átértett költemény-remekét, Ujvári Péterről. Végül az elhunyt nagy író hagyatékából olvasott fel egy költőien szép legendát és egy ragyogó szellemmel megírt novellát: A sztambuli audienciát.

— Long Island püspöke a szövetségesek hadiadósságának elengedését. Párizsból jelentik: Newyorki jelentés szerint Long Island püspöke akciót indított a szövetségesek hadiadósságainak elengedése mellett. A mozgalom első fázisában főképp az egyházi körök támogatását igyekszik megnyerni az eszmének.

— Erdélyi Béla előtt kihirdették a jogerős ítéletet. Budapestről jelentik: Erdélyi Béla előtt ma kihirdették a jogerőssé vált ítéletet. A bíróság a vizsgálati fogságból 3 évet és öt hónapot beszámított az elítélt büntetésébe.

— A régi polgármestert választották meg Csikágó új polgármesterévé. Newyorkból jelentik: Csikágó polgármesterévé 3500 szavazattöbbséggel újra megválasztották a republikánus Thompson.

NAPROL-NAPRA

Kalkuttából jelentik, hogy a bengálii Mambhur kerületben óriási jégveső pusztított. A félfontos jégdarabok a mezőkön dolgozók közül hatot agyon-sújtottak. A jégverés okozta károk jelentősek. Ezzel egyidejűleg India több kerületében újra fellépett a feketehimlő-járvány. A halálos áldozatok száma rövid néhány nap alatt máris elérte a kétszázat. A hatósági orvosok tíz nap alatt egy millió embert oltottak be szerrummal.

Honoluluból jelentik, hogy a Havai szigetecsoport főkormányzója engedélyt adott arra, hogy a szigetecsoporthoz tartozó Oahu sziget partvidékén gyöngyhalásztelepet létesítsenek. A partvidéki tenger különösen alkalmas gyöngykalókkultúra számára s a szigetlakóknak jelentős bevételi forrása lesz a tíz éven belül már kihasználásra alkalmas gyöngyhalásztelepe.

Angliában 36 grófság területéről jelentettek tifuszmegetedéseket. A lapok szerint az aldershooti katonai tábor szabadságot katonái terjesztik a járványos betegséget.

Moszkvai jelentés szerint ortodox orosz egyházi körökben felháborodással értesültek Eulogius párizsi ortodox püspöknek azon lépéséről, hogy egyházát elszakította a keleti orosz egyháztól és a konstantinápolyi oekumenikus patriárkát ismerte el egyháza fejének. Sergius moszkvai metropolita közelebről pástorlevélben fogja tudatni híveivel az orosz egyház kettészakadásának megtörténtét.

Svájcban a Szent Bernáthegyi kolostorral a telefonösszeköttetést nem sikerült a magas hó miatt helyreállítani. A szerzetesek életéért nem agódnak, mert a kolostor hónapokra el van látva élelmiszerral.

A roosewelföldi repülőtéren Dawis Emry nagyiparos, a sportrepülőgépek ismert 78 éves veteránja saját maga konstruálta motornélküli repülőgépen felszállott s ötven méter magasságból lezuhant.

Az olaszországi Trentóban újabb lavinaomlások voltak. Armaccio helységben 30 parasztházat a lavinák lesodortak a domboldalról. Az időjárás Olaszország több kerületében még mindig viharos. A nyugati partvidéken öt nap óta a hajózás a legminimálisabb keretek közé szorult. Reggio di Calabriában 200 esőzésektől álamosott házat ki kellett üríteni. Messinában a vihar szükségbarakokat romba döntött s ez alkalommal két asszony életét vesztette.

Lawrence Wright ismert angol zeneműkiadó a Rivierán baccaraton egy éjszaka leforgása alatt 60 ezer fontot nyert. Szerencsésjét annak tulajdonítja, hogy életében először játszott házardjátékokat. Wright szerencsés éjszakáján volt két olyan órája, hogy egyetlen tétet sem vesztett.

Oslói jelentés szerint két norvég diák engedélyt kapott a dán kormánytól arra, hogy gyalogszerrel átszeljék Grönlandot. A diákok két kutyaszánt visznek magukkal s nagyjában tartják magukat ahhoz az útvonalhoz, amelyet a Wegener-sarkkutató expedíció követett.

Toole munkáspárti képviselő levelet intézett Macdonaldhoz, melyben figyelmébe ajánlja, hogy helyes lenne a jelenleg Londonban tartózkodó Charlie Chaplint kitüntetésre előterjesztani a művészet terén elért érdemeiért.

Sztrájkra készülnek a francia kereskedelmi tengerészet matrózai. Párizsból jelentik: A kereskedelmi tengerészet matrózainak szakszervezete ülést tartott és ezen kimondták a sztrájkot arra az esetre, ha követeléseiket nem teljesítik. A kereskedelmi tengerészetügyi minisztert értesítették a határozatról. A miniszter utasítására békéltető tárgyalások kezdődnek. Remélhető, hogy az ellentéteket sikerül elsimítani.

Csak 1300— lej

Egy precízios óra mindenki részére!

Az összes Omega orákért jótállunk

Minden egyes Omega-óra legyen a legolcsóbb vagy a legdrágább egyformán lesz a gyárból a legprecízebben kibocsátva. Tehát legyen az drágább vagy olcsóbb egyszóval az árra való tekintet

nélkül minden egyes Omega-óránál gyártási hiba ki van zárva. Kérje bemutatásra a legújabb «40,6 Omega-mintát». Az Omega-óra egyedülálló versenytárs nélküli minőség. Mással nem potólható.

OMEGA

EGY ÉLETRE ELÉG

UZLET LELKE
 UJ KELETBEN

ápolja

KÖZGAZDASÁG

Az Angol-Magyar Bank Rt. jubilaris mérlege

a betétállomány és az intézet mobilitásának nagyarányú emelkedését bizonyítja

Budapest, február 26. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Angol-Magyar Bank Rt. igazgatósága február 12-én tartott ülésén megállapította az 1930-i (negyvenedik) üzleti zárózáradatát, melyek szerint a tiszta nyereség 3.408.055,38 P. (az előző évi 3.482.618,92 P-vel szemben). A nyereség felosztása tekintetében az igazgatóság azt a javaslatot fogja a február 28-ra egybehívandó 40. évi rendes közgyűlés elé terjeszteni, hogy abból osztalékul 2.530.000 P. (tavaly 2.520.000 P.), vagyis részvényenként 5,50 P. (11 százalék) fizetessék ki a tavalyi 7.— P-vel szemben), a tartalékalap gyarapítására az alapszabályokban előírt 59.853,79 P. dotáció helyett 250.000 P., a nyugdíjartalék növelésére — tantieme-mentesen — 325.000 P. fordítassék (miattal a nyugdíjartalék 2 millió P-re emelkedik), az igazgatóság szabályszerű tantiemejére 119.707,59 P. használtassék fel (a múlt évi 190.457,62 P-vel szemben), míg a fennmaradó 183.347,79 P. (tavaly 172.161,30 P.) az 1931. üzleti évi számlájára vitessék át.

A mérleg az intézet folyó-üzletének újabb fejlődéséről tanuskodik. A takarékbetétek állománya az előző évi 51,5 millió P.-ről 55,4 millió P-re, a folyószámlabetétek állománya 33,3 millió P-ről 36 millió P-re és a külföldi bankbetétek összege 6,3 millió P-ről 8,9 millió P-re, az összbetétállomány tehát 91,1 millió P-ről 100,3 millió P-re szaporodott. A hitelezők (nem betétjellegű folyószámlák) tétele — gabonaüzleteknek szélesebb alapon való finanszírozásával kapcsolatban — 40,9 millió P-ről 46,2 millió P-re emelkedett. A bank által kezelt idegen tőkék összege ezek szerint 146,5 millió P., az 1929. év végén kimutatott 132 millió P-vel szemben.

Az intézet már az előző években is fenn állott kedvező mobilitási arányát a jelenlegi mérlegre alkalmazva, inkább még valamivel kedvezőbb képet nyerünk, amit igazol a pénztári készleteknek 3,3 millióval 15,7 millió P-re, a váltótárcának 1,1 millióval 64,4 millió P-re és a gabonára nyújtott előlegeknek 5,1 millióval 9,1 millió P-re való szaporodása.

Az adósk tétele a saját tőkék, valamint az intézet kezelésére bízott idegen tőkék növekedésének megfelelően az előző évi

65,1 millió P-ről 69,6 millió P-re emelkedett. Az értékpapírokra nyújtott előlegek tételének újabb csökkenése az értéktőzsde üzlettelenségének tulajdonítható. Az érték papirtárca értékelése az eddigi szigorú elvek szerint történt: a tőzsdei depresszió nyomán beállott igen lényeges áresések a mérlegben természetesen teljes mértékben figyelembe vettek.

A forgalmi adatok is megfelelő emelkedést mutatnak az 1929. évi 7 milliárd P-vel szemben az 1930. évben 7,9 milliárd P-re emelkedett az összforgalom a főkönyv egyik oldalán; a pénztárforgalom 2,6 milliárd P., tehát a múlt évivel azonos volt. Az 1930. év folyamán az intézet 358 millió P. összegű váltót számított le, (1929-ben 315 millió P.) és e nagy forgalom ellenére fizetéseketelenségekkel eredő lényeges veszteség nem mutatkozott.

A kimutatott nyereség, mely tisztán a bank folyó üzletének eredményét tükrözi vissza, nagyon kielégítő, mert elérhető volt a Nemzetközi Gépkereskedelmi Rt. részvények osztalékhozama nélkül is. Ez a vállalat ugyanis most lefolyt üzletében a mezőgazdasági világválság folytán előző esztendő forgalmának csak 6 százalékat tudván produkálni, előző évi tiszta nyereségénél lényegesen kevesebbet ért el, amely nyereséget azonban — a vállalat külföldi nagy részvényeseivel egyetértően — tartalékolásokra fogja fordítani.

Ugy a személyzeti, mint a dologi költségek terén az egész vonalon további megtakarítások érettek el, melyek azonban az eredményben nem juthattak teljes egészükben kifejezésre, mert egyrészt újabb fel állított banküzleti kirendeltség költségei merültek fel, másrészt a közteher-jellegű kiadások emelkedtek.

Az intézet 40 éves fennállásának emlékére az igazgatóság azt fogja a közgyűlésnek javasolni, hogy a fentiek szerint 2 millió pengőre emelkedő nyugdíjartalék a bank elismert vállalati nyugdíjpénztárának erősítésére, valamint a nyug- és kegydíj-alapoknak dotálására osztassék fel. A bank régi nyugdíjasairól való továbbmenő gondoskodást előzoja egyébként az az intézkedés, mellev a régi nyugdíjasok eddigi 57 és félszázalékos nyugdíjértékelései arányszáma 65 százalékra emeltetett fel.

Színház—Művészet

A kulisszák mögött

Cluj-Kolozsvár, február 26. A kolozsvári publikum mindig élénk érdeklődést mutatott az exotikus produkciók iránt. Ez magyarázza meg azt a rendkívüli érdeklődést is, amelyet a tokiói japán dalszínház vendégjátékának híre váltott ki. Ez az előadás igazán különleges lesz minden ízében. Teljesen exotikus műsor, a Felkelő Nap Országának minden sajátosságával, őseredetű kísérőzene és olyan színészek, akik első gyermek éveiktől kezdve a színpadon nőttek fel, kivétel nélkül.

Japánban a művészek gyermeki első életévüktől kezdve a színpadra nevelődnek. Többnyire szüleiknek még a szerepkörét is öröklék és szigorúan a családi tradíciók szerint játszanak.

A Kabuki színház, amely egy estére meg áll Kolozsváron diadalmos világkörűli útján, valamennyire modernebb, mint a többi japán színházak. Japánban 7—8 óra hosszat tart egy színházi előadás. Nálunk senki sem hajlandó ennyi időt egy helyben

ülni a nézőtérben.

Wuzui igazgató forradalmat hozott a japán színpadra abban is, hogy a női elemet megerősítette. Japánban ugyanis többnyire még ma is férfiak játszóak a női szerepeket. A nálunk szereplő társulattal 12 női szereplő jön Kolozsvárra.

Az előadások jellege mégis az eredeti maradt, bárha a turnézó társulat életmódja is megváltozott némileg. A párizsi pályaudvaron feltűnt egy újságírónak, hogy néhány japán színész feltűnő érdeklődést mutatott a párizsi konyha-problémák iránt. Az igazgató magyarázta:

— Ezek a mi zenészeink.
— Akkor miért érdeklődnek úgy a konyhai viszonyok iránt? — kérdezte az újságíró.

— Azért, mert nemcsak zenészek, hanem szakácsok is. Benne van a szerződésükben, hogy ők kötelesek főzni a turné alatt a társulat számára.

— „Subito imposto alla ammirazione del pubblico enorme... írja a „Popolo di Roma“ arról a hatalmas sikerről, amelyet Vittorio Fullin tenorista aratott az Othelloban Faenzában. „Azonnal meghódította az egész közönséget, amely nem győzte csodálni a kiváló művészt“. Vittorio Fullin, ezt a nagy énekest, hétfőn, március 2-án a Troubadourban, szerdán, 4-én az Aidában és pénteken, 6-án a Bajazzokban és Parasztsücsületben lesz al-

kalmunk hallani. Rendkívüli az érdeklődés e három előadás iránt. Sietve váltás meg jegyét a „România Artistica“ Színházi Ügynökségnél (fotéri kioszk.)

A MAGYAR SZÍNHÁZ IRODAJÁNAK KÖZLEMÉNYE

Frederika. Szombat este lesz a premierje Lehár Ferenc Frederikájának. A legnagyobb élő operett-komponista kitáltása he

lyezte, hogy személyesen fogja dirigálni Kolozsváron ezt a bemutatót s márcsak ezért is egészen különleges előkészületeket tesz a színház a bemutatóra. A színpadon éjjel-nappal folynak a próbák, a szabóműhelyben a pazar kosztümök tömege készül, a festőteremben Kudelász mester vadonatúj díszleteket fest. A rendezés nagy munkáját Ihász Aladár végzi, a néhez zenei részt Stefanidesz József tanítja be. A főszerepeket Karácsonyi Illy, Kertész Mancsi, Nádor Jenő, Ihász Aladár stb. alakítják.

Ritka találkozó Kolozsváron. — Kolozsvár egész publikuma egy készülő március 16-i Szigeti József koncertre, mint a legritkább, legdíszesebb társadalmi eseményre. Kolozsvár egész zenekedvelő közönsége találkozzék ad, hogy a világhírű nagy magyar hegedűst ünnepelhesse.

Roman Opera műsora

Péntek, febr. 27: Hivatalos szünet. Vasárnap, márc. 1 (délután): Hoffmann meséi.

Hétfő, márc. 2: A trubadur. Vittorio Fullin híres olasz tenorista vendégfellépésével.

Kedd, márc. 3: Urhatnám polgár. Szerda, márc. 4: Aida. Vittorio Fullin híres olasz tenorista vendégfellépésével.

Csütörtök, márc. 5: Urhatnám polgár. Péntek, márc. 6: Parasztsücsület és Bajazzók. Vittorio Fullin híres olasz tenorista vendégfellépésével.

Szombat, márc. 7: Hamlet (Próaelőadás) Vasárnap, márc. 8 (délután): Urhatnám polgár.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MÜSORA

Péntek: Hivatalos szünet. Szombaton este 9: Frederika. (Lehár Ferenc nagyoperettje, először. Karácsonyi, Kertész, Nádor, Ihász fellépésével. 28. Premiérbérlés. Ssz. 201.)

Vasárnap este 9: Frederika. (Lehár Ferenc nagyoperettje, másodszor. 33. A. bérlés. Ssz. 203.)

Hétfő fél 9: Frederika. (Lehár Ferenc nagyoperettje, harmadszor. 37. B. bérlés. Ssz. 204.)

Kedd fél 9: A tokiói japán dalszínház 36 tagu együttesének zene-, gésa- és balettkarának egyélen vendégjátéka. (Felemelt helyárak. Bérlétszünet. Ssz. 205.)

Szerda fél 9: Blanc Posneti elárultatása (Shaw-darab, először). A háztető verembe. (Kurt Gätz-darab, magyarul először). Az építmunkások, a vasutasok és nyomdászok dalkarainak részvételével. Bevezeti: Salamon László. Bérlétszünet. Rendes helyárak. Ssz. 206. (Folytatása a 3. oldalon)

A Magyar Színház-mozgó hírei.

Szombaton: 4 ördög.

Ma befejezik a Magyar Színházban a világhírű „Synchronophon Electric 1931“ szerelési munkálatait, úgy, hogy szombaton délután háromkor megindulhat a 4 ördög

vetítése. Az utóbbi évek legszenzációsabb hangosfilmje vadonatúj kópiában avatja fel a Magyar Színház-mozgó új korszakát. Valóban páratlan film ez, amely mindent a világon a legtekélyesebb sikert aratta s nálunk is zúfolt házakat fog győ nyörködtetni.

RADIO MÜSOR

IDŐ: KÖZÉPEUROPAI

Péntek, február 27.

Bukarest. 12: Grammfón. 12.30: Hírek. 16: Házi zenekar. Zamborai, Cimara, Puccini, Mozart, Lehár művei. 17: Hírek. 17.15: Házi zenekar. 18: Rádióegyetem. 19: Színmű. 19.30: Grammfón. 20: Verdi: Aida. Utána hírek.

Budapest. 9.15: Grammfónhangverseny Nicolai: Windsori vig nők, Wagner: Lohengrin, Gounod: Csodakeringő, Sauer: Koncert futamok, Rimszkij—Korszakov: Hindu dal. Jeanjean: Velencei karnevál, Massenét: Elégia, Suppé: Egy nap Bécsben, Lehár: Vig özevgy, stb. 9.30: Hírek. 12.05: Énekkar. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. — 4: Manchen Mariska délutánja. 4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. — 5: Tót-magyar nyelvoktatás. 5.25: Bécsi dalok. 6.15: Novellák. 7.15: Mocsányi és Lakos hangv. 8.15: Zongorahangverseny. 9.15: Pontos időjelzés, időjárásjelentés,

9.30: Zenekari hangv. Utána: Toll Árpád hangversenye.

Bécs. 22.15: Hangv. Berlin. 20.40: Bach orgonaművei. Breslau. 19: Áriák. Hamburg. 18.10: Vígopera. Lipcse. 19.30: Grammfón. Stuttgart. 19.45: Orosz népdalok. Poznan, Varsó. 20.15: Szimfonikus zenekar.

Riga. 20.50: Dalok. Milánó. 20.30: Könnyű zene. Róma. 17: Hangv. 21.35: Operett. Prága. 19.30: Opera. Pozsony. 19.30: D'Albert: Hegyek alján c. operája. Osló. 20: Filharmónikus hangv. Stockholm. 19.45: Rádiózenekar.

Szombat, február 28.

Bukarest. 12: Grammfón. 12.30: Hírek. 12.50: Grammfón. 16: Katonazene. 17: Hírek, 17.15: Katonazene. 18: Rádióegyetem. 19: Grammfón. 20: Mozart hangverseny.

Budapest. 9.15: Zenekari hangverseny. 9.30: Hírek. 12.05: Rádió házikvartette. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 2.45: Hírek. 4.10: Bozay Margit felolvasása. 4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 5: Piramisok, repülőgépek és tovább. Felolvasás. 5.35: Cigányzene. 6.10: Téli testápolás. 6.35: Nagy hangv. II. D-dur szimfónia. III. Lenóra nyitány. III. Eroica szimfónia. 8: Kuruc est. Utána Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: Zenekari hangv. Mendelssohn: Szentivánéji álom. Kienzl: Bibliás ember, Verdi: Othello, Wagner: Siegfried idill, Wagner: Lohengrin, Istenek alkonya, Trainszky: II. kis szvit. Majd: Cigányzene.

Bécs. 20: Dalest. 21.40: Zenekari hangv. Berlin. 22.10: Táncczene. Breslau. 19.30: Házi zenekar. Stuttgart. 19.20: Este Bécsben. Varsó. 22.15: Chopin est. Poznan. 22.30: Táncczene. Riga. 20.25: Zongorajáték. Milánó. 20.45: Operett. Róma. 20.45: Opera. Prága. 19.40: Fuvószene. Pozsony. 19.20: Hangv. Brünn. 20: Szlovák dalok. Osló. 20: Offenbach: Operett. Ljubljana. 20: Hangv. Belgrad. 20.30: Hangv. Stockholm. 22: Régi táncczene.

Apro hirdetések

Intelligens, fiatal, jómódú, németül beszélő bocher, ki Gemore Tojszeveszt tanítani tud: 14 éves fiam mellé teljes el látás és fizetéssel elhelyezést nyerhet. Hittler József Oradea, Baross uca 7.

Agilis akvizitöröket felvesz magas jutalék mellett „Consum“ sindicatul comertiantilor din Deva.

Kiadó nyomdahelyiség. Az Egyetem uca 3. sz. alatti nyomdahelyiség nyomdaüzem vagy más célra is május 1-re bérbeadó. Értekezhetni dr. Sebestyén József ügyvédnél, Piata Unirii 20.

Modern kétszobás lakás azonnalra kiadó. Értekezhetni Egyetem uca 3. Házfelügyelőnél.

Modern háromszobás lakás azonnalra kiadó. Értekezhetni Str. Basarabia (Kemény J. uca) 10. Házfelügyelőnél.

Kiadó különbejáratú szép ucai szobai irodának, szalonnak igen alkalmas, esetleg iskolásoknak ellátással is. Volt Weberselényi u. 4. Kepes.

A lequjabb divatu kézimunkák megérkeztek Fisch Böske kézimunkaszalonjába, Malom u. 16.

Kóser juhsaitot vesz minden mennyiségben Schwartz vegetárius étterem Cluj Regele Ferdinand 10.

Önálló levelező- és könyvelő, magyarul német gyorsírásstudással, perfect román vállalat órák levelezést és könyvelést, ad minisztrativ szervezést és minden irodai teendőt. Megkeresések „Adminisztrator“ jellegre a kiadóba kéretnek.

XIV. ÉVF. Cluj—Kolo február 27. 5691 ÉV

„Az Uj Kelet az a bántási napil Okkeink után Ferrás mezejelő...“
Késziratokat nem megőrzésükre

Az olasz átvál

Kezdetben volt a tus, mely a fasizmus világot hódító és galomnak igyekezett den erőszakosságot amely az olasz fasizmusban járt: a sz Niagarája bőmből természeti csodának ványak hirdette nyed ország tehet néhány akaraterő A reakció kurzu vajudás legkrónika annakidején nem akadtak Olaszországban, akik a fa demokrácia min csődjét, a haladást a militarista-impes ges győzelmét látt

Ez azonban öt e Európa gazdasági nem mutatta azokat, amelyeket ma küliség még nem öly nyokat s az elzárko lem vérgőzétől me politikusok még tak tak arra, hogy ne ben más népek elny bilizálhatják a me és gazdasági egyen ban nem igazolta e mista, mint mind való elképzeléseket vánvaló lett, hog néert minden egyes győzőnek, legyőzöt gesnek, egyformán tétőleg ugyanazon benéznie egy újabb is végzetesebb vilá Ma már ott tartun kétségbeesés, a bi a nemzeti határok korlátait s egyeten meg egész Európá is. Ilyen gazdaság ságoknak nem tuls fellengző frázisokr egyéni akaraterő tett tobzódó önhitt a dolgok kényszerre tegy immár, hogy belőlük csakis eg és elképzelések ig

A kényszer nagy a fasizmusnál és M remények, a nem hervasztották a tul zisok esőjével fel az acélerősnek hitt neteit mutató dikt lassan hajlékonyá lékonyra enyhült. Mussolini fasizmus mivel most már a bár a következetes nyi éllánnal hirdet láljuk újabb cselekb an: ez a hajlékon tikusabbnak tűnik kardcsörtetés.

Alig pár hónapp parlamentben Mus mes beszédet mond ciaországot nyitlan